

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma

Piritta Kipinoinen

LÄHESTYMISKIELTO – HAKEMISMENETTELYSTÄ KIELLON
RIKKOMISEEN

Opinnäytetyö
Marraskuu 2013

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2013
Liiketalouden koulutusohjelma

Karjalankatuku 3
80200 JOENSUU
+358 50 260 6800

Tekijä(t)
Piritta Kipinoinen

Nimeke
Lähestymiskielto – hakemismenettelystä kiellon rikkomiseen

Tiivistelmä

Opinnäytetyössä selvitettiin, mikä on voimassa olevan oikeuden sisältö lähestymiskiellostä. Työssä kerrottiin lähestymiskiellon hakemismenettely ja sen määrittämisen edellytykset. Lähestymiskieltoja on sisällöltään erilaisia, työssä esiteltiin niiden sisältö. Työssä käsiteltiin myös lähestymiskiellon rikkomista.

Opinnäytetyö on toteutettu lainopillisella tutkimuksella. Lainopilla pyritään selvittämään, kuinka kysymyksessä olevan tutkimusongelman tilanteessa tulisi toimia voimassa olevan oikeusjärjestyksen mukaan. Lainoppi tarkoittaa oikeuslähteitä ja niiden käyttämistä etusija- ja käyttöjärjestyssääntöjen mukaan. Työssä lähteinä on käytetty vahvasti velvoittavana oikeuslähteenä lakia. Heikosti velvoittavina oikeuslähteinä on käytetty hallituksen esityksiä ja lakien esitöitä sekä oikeustapauksia lähestymiskieltoasioista. Sallittuina oikeuslähteinä työssä on oikeuskirjallisuutta.

Lähestymiskielto voidaan määrätä henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan torjumiseksi. Lähestymiskiellon määrää käräjäoikeus. Lähestymiskieltoa voi hakea luonnollinen henkilö. Lähestymiskieltoja ovat tavallinen lähestymiskielto, perheen sisäinen lähestymiskielto ja väliaikainen lähestymiskielto. Lähestymiskiellon rikkominen on kriminalisoitu ja sen rikkomisesta on säädetty sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta.

Kieli
suomi

Sivuja 47
Liitteet 1
Liitesivumäärä 2

Asiasanat
Lähestymiskielto, laki lähestymiskiellosta, kiellot, käräjäoikeudet

THESIS
November 2013
Degree in Business Economics
Karjalankatu 3
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
+358 50 260 6800

Author(s)
Piritta Kipinoinen

Title
Restraining Order – from the Petition to Violation

Abstract

This thesis describes the content of the law in force of restraining order. The thesis first explains the petition process for restraining orders and the requirements. There are different kinds of restraining orders and the study introduces contents of them. Finally, restraining order violations are discussed.

The thesis is a juridical study. By using juridical study it is tried to explain how one is to act in a situation of research problem by the law in force. Thus, the law was used as a strong binding source. Moreover, the government's proposals, legislative history and cases of restraining orders were also utilized in this study. This thesis also contains juridical literature as source materials.

Restraining order can be imposed on a crime or crimes threatening a person's life, health, freedom or peace. It can be petitioned by a natural person and is enforced by the district court. There are three kinds of restraining orders: the normal restraining order, family's internal restraining order and an interim one. The violation of a restraining order is a punishable offence. The penalty from a violation is a fine or imprisonment for at most to a one year's time.

Language
Finnish

Pages 47
Appendices 1
Pages of Appendices 2

Keywords
Restraining order, law of restraining order, prohibitions, district court

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Lähestymiskiellon hakeminen ja määrääminen.....	7
2.1 Hakemisen edellytykset	7
2.2 Hakuprosessi tuomioistuimessa.....	8
2.3 Määräämisen edellytykset ja toimivaltainen viranomainen	14
2.5 Lähestymiskiellon kumoaminen ja muuttaminen.....	16
3 Lähestymiskiellon sisältö	17
3.1 Väliaikainen lähestymiskielto	17
3.2 Perusmuotoinen lähestymiskielto.....	19
3.3 Laajennettu lähestymiskielto	27
3.4 Perheen sisäinen lähestymiskielto	32
4 Lähestymiskiellon rikkominen	37
5 Pohdinta.....	42
Lähteet.....	47

Liitteet

Liite 1	Hakemus lähestymiskiellon määräämiseksi
---------	---

1 Johdanto

Lähestymiskiellon tavoitteena on osaltaan ehkäistä väkivallan tekoja ja rauhanhäirintää, eli toimia lisänä muiden säännösten ohella, joilla on pyritty ehkäisemään rikoksia ja parantamaan rikosten uhrien asemaa (HE 41/1998, 1). Lähestymiskielto on erityisesti tarkoitettu entistä tai nykyistä kumppaniaan pelkäävien naisten oikeusturvan kohentamiseksi. Kielto on myös tarkoitettu sellaisten iäkkäiden vanhempien oikeusturvan suojaksi, jotka ovat joutuneet aikuisten lapsiensa kiristämiksi. Lähestymiskiellolla parannettaisiin näin myös tasa-arvoa. Lisäksi suojausta voivat tarvita häirinnän kohteeksi joutuvat lapset. Kuitenkaan lähestymiskiellon käyttö ei saa rajoittua vain edellä mainittuihin tapauksiin, vaan kieltoa voitaisiin edellytysten täytyessä soveltaa myös esimerkiksi oikeudessa todistavien suojeluun. (HE 41/1998, 7.)

Lähestymiskiellosta on säädetty laki lähestymiskiellosta (898/1998). Lain mukaan lähestymiskiellon määrää käräjäoikeus henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan torjumiseksi. Jos kyseessä on perheen sisäinen lähestymiskielto, eli kiellolla suojattava ja kieltoon määrättävä henkilö asuvat samassa asunnossa, voidaan kielto määrätä henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan torjumiseksi. Lähestymiskieltoon määrätyn henkilön tulee noudattaa kiellon sisältöä. Kiellon rikkominen on kriminalisoitu ja rangaistuksena siitä on säädetty rikoslain (39/1889) 9a §:ssä sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta. Lähestymiskielloa voi hakea luonnollinen henkilö. Lähestymiskieltoja ovat tavallinen lähestymiskielto, joka sisältää perusmuotoisen lähestymiskiellon ja laajennetun lähestymiskiellon sekä perheen sisäinen lähestymiskielto, joka voi myös olla perusmuotoinen tai laajennettu. Näiden lisäksi voidaan akuutissa tilanteessa määrätä väliaikainen lähestymiskielto, joka on yleensä voimassa kunnes oikea lähestymiskieltoasia on käsitelty käräjäoikeudessa.

Opinnäytetyöni aiheeksi valitsin lähestymiskiellon siihen liittyvän erikoisen sääntelyn takia. Esimerkiksi lähestymiskiellon määrääminen ei edellytä, että jonkin rikoksen tunnusmerkistö täytyisi. Kuitenkin lähestymiskielto voidaan määrätä

rikosasiassa muun rangaistuksen lisäksi. Myös näyttökysymys lähestymiskielltoa määrättäessä on mielestäni mielenkiintoinen, koska se perustuu pitkälti asianomistajien kokemaan tapahtumista tai siitä, mitä heidän mielestään on mahdollista tapahtua. Kiellon tavoitteena on ennaltaehkäistä rikoksia sekä suojella erityisesti naisia. Opinnäytetyössäni arvioin tutkimukseni perusteella myös näiden lähestymiskielltolain tavoitteiden toteutumista.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää lainopillisella tutkimuksella, mikä on voimassa olevan oikeuden sisältö lähestymiskiellosta. Opinnäytetyössäni vastaan seuraaviin kysymyksiin lähestymiskiellosta; mikä on lähestymiskiello, millaisiin tilanteisiin se soveltuu, miten menetellään lähestymiskielltoa haettaessa ja mitä ovat sanktiot kiellon rikkomisesta. Teorian sisällön havainnollistamisen tukena käytän oikeustapauksia. Tapaukset toimivat esimerkkeinä, joiden avulla pyrin esittelemään työssäni muun muassa sitä, millä perusteilla lähestymiskielltoja myönnetään.

Lainopin keskeisin tutkimusongelma on selvittää, mikä on voimassaolevan oikeuden sisältö käsiteltävän oikeusongelman kohdalla. Lainopilla pyritään vastaamaan kysymykseen, kuinka käsillä olevassa tilanteessa tulisi toimia voimassaolevan oikeusjärjestyksen mukaan. Lainopilla pyritään tulkitsemaan oikeusjärjestyksen sääntöjä, eli selvittämään sääntöjen sisältö. Lainopin toinen tavoite on tutkimuskohteeseen liittyvän voimassaolevan oikeuden jäsentäminen. Jäsentäminen liittyy kuitenkin tulkintaan, sillä sen avulla pyritään luomaan ja kehittämään oikeudellista käsitejärjestelmää, jonka avulla voidaan oikeutta tulkita. Jäsentäminen auttaa löytämään etsityt säännökset sekä hahmottaa kokonaiskuvaan oikeudellisista järjestelyistä ja niiden välisistä keskinäisuuhteista. (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2008, 20.)

Lainoppi eli oikeusdogmatiikka perustuu voimassa oleviin oikeuslähteisiin, ja näitä lähteitä käytetään etusija- ja käyttöjärjestyssääntöjen mukaan (Husa ym. 2008, 20). Oikeuslähteitä ovat lähteet, jotka sisältävät informaatiota oikeuden sisällöstä. Oikeuslähteet voidaan jakaa kolmeen ryhmään niiden velvoittavuuden perusteella. Vahvasti velvoittavia oikeuslähteitä ovat laki ja maan tapa. Laila tarkoitetaan perustuslain ohella muitakin säädöksiä kuten asetuksia, valtio-

neuvoston ja ministeriöiden päätöksiä, hallintoviranomaisten antamia määräyksiä ja ohjeita sekä Suomessa voimaan saatettuja kansainvälisiä sopimuksia ja EU/EY-oikeuden säädöksiä. Heikosti velvoittavia oikeuslähteitä ovat lainsäätäjän tarkoitus ja tuomioistuinratkaisut. Sallittuja oikeuslähteitä ovat oikeustiede, oikeushistorialliset, oikeusvertailevat ja reaaliset argumentit sekä arvot ja arvostukset. (Husa ym. 2008, 32–33.)

2 Lähestymiskiellon hakeminen ja määrääminen

2.1 Hakemisen edellytykset

Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan lähestymiskielloa voidaan hakea henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikoksen, tällaisen rikoksen uhan tai muun vakavan häirinnän torjumiseksi (1.1 §). Lähestymiskielloa voi hakea henkilö, joka tuntee itsensä uhatuksi tai häirityksi (5.1 §). Usea henkilö voi yhdessä hakea lähestymiskielloa samaa vastaajaa kohtaan. Kieltoa voidaan hakea myös useaa vastaajaa kohtaan. Huoltajalla on oikeus toimia kiellon hakijana alaikäisen lapsen puolesta. (Ropponen 1999, 6.)

Hakija voi olla myös syyttäjä, poliisi tai sosiaaliviranomainen (5.1 §). Lähestymiskiellolla suojattavan henkilön tilanne voi olla niin vaikea, ettei hän itse uskalla pyytää kiellon määräämistä. Tämän takia on katsottu, että lähestymiskiellon vireillepano tulee olla mahdollista myös tiettyjen viranomaisten taholta. Lain esitöissä mainitaan, että juuri poliisi ja sosiaaliviranomainen hakijan itsensä lisäksi ovat parhaiten soveltuvia tahoja lähestymiskiellon määräämistä koskevan pyynnön esittäjiksi, koska heillä voi olla virkansa puolesta tietoja suojattavasta henkilöstä ja lähestymiskiellon tarpeesta. (HE 41/1998, 11.) Erityisesti perheen sisäisen lähestymiskiellon kannalta on tärkeää, että hakija voi olla myös viranomainen. Suojattavan henkilön tilanne voi olla niin pelottava ja arka, ettei hän uskalla itse alkaa mihinkään toimenpiteisiin tilanteesta pois pääsemiseksi pelkonsa takia.

2.2 Hakuprosessi tuomioistuimessa

Laissa lähestymiskiellosta säädetään, että lähestymiskiellon määräämistä voi pyytää henkilö, joka tuntee itsensä uhatuksi. Tämän lisäksi pyynnön voi tehdä syyttäjä-, poliisi- tai sosiaaliviranomainen. Pyyntö tehdään kirjallisesti tai suullisesti ja siihen voidaan pyytää täydennystä. (5.1 §.)

Lähestymiskielloa voi suojakseen hakea vain luonnollinen henkilö (Tikka 2001, 254). Lähestymiskielloa hakeva henkilö esittää lähestymiskiellohakemuksen kirjallisesti tai suullisesti (Kaitue, Noponen & Slåen 2007, 93). Suullisesti lähestymiskielloa voi hakea rikosasian käsittelyn yhteydessä oikeuden istunnossa (Tikka 2001, 254). Tarvittaessa hakijalta voidaan pyytää täydennystä hakemukseen. Pyyntö esitetään joko poliisille tai käräjäoikeudelle. (Kaitue ym. 2007, 93.) Poliisilta, joka on tässä yhteydessä pidättämiseen oikeutettu viranomainen, voidaan pyytää vain väliaikaista lähestymiskielloa (Hytönen 2008, 51–52).

Asiassa toimivaltainen tuomioistuin on kiellolla suojattavan henkilön kotipaikan käräjäoikeus tai sen paikkakunnan käräjäoikeus, jonka alueella kielloa pääasiassa sovelletaan (4 §). Lähestymiskiellon hakemiseen ei tarvita haastehakemusta, vaan hakemus voi olla vapaamuotoinen (Kaitue ym. 2007, 93). Kirjallinen hakemus on suositeltava. Vapaamuotoisen hakemuksen lisäksi hakija voi käyttää käräjäoikeuksien kanslioista saatavia valmiita lähestymiskiellon hakemuslomakkeita. Koska valtaosa hakijoista toimii yksin ilman avustajaa, on lomakkeiden käyttö yleistä ja suotavaakin. (Tikka 2001, 254.)

Vapaamuotoisessa hakemuksessa tulee yksilöidä hakija ja vastaaja yhteystietoineen. Hakija yksilöi hakemuksessa vaatimuksensa ja nimeää todisteet mahdollisimman tarkasti. Todisteita voivat olla rikosilmoitukset, lääkärinlausunnot, sähköpostit, puhelutiedot, tulosteet tekstiviesteistä ja uhkauskirjeet. Hakemukseen merkitään myös mahdolliset henkilötodistajat. Jo hakemusvaiheessa tulee ilmoittaa mahdolliset rajoitukset lähestymiskielloon esimerkiksi, jos hakijalla ja vastaajalla on yhteisiä lapsia. (Erkkilä, Ojala & Räike 2010, 457.) Lisäksi hakemuksessa ilmoitetaan, haetaanko lähestymiskielloa perusmuotoisena vai laa-

jennettuna. Liitteenä 1 on esimerkki vapaamuotoisesta lähestymiskieltohakemuksesta. Hakuvaiheessa voidaan myös pyytää, että kiello määrätään ensin väliaikaisena. Väliaikainen kiello soveltuu tilanteisiin, jossa suojan tarve on niin kiireellinen, ettei voida odottaa oikeuskäsittelyä kiellon saattamiseksi voimaan. (Ropponen 1999, 7.)

Lähestymiskielto voidaan myöntää ilman varsinaisia kirjallisia todisteita. Pelkkä kiellolla suojustavan kertomus sekä mahdollisten todistajien kertomukset voivat riittää näytöksi lähestymiskiellon myöntämiseksi. Kiellon saamisen varmistamiseksi olisi hyvä, jos kiellolla suojustavalla olisi kertomuksensa tueksi mahdollisimman paljon myös todisteita tapahtumista. Kiellon hakijan tulisi kirjata kaikki häirintä- tai uhkailutapahtumat muistiin. Kaikki tapahtumiin liittyvät mahdolliset kirjeet, sähköpostiviestit, tekstiviestit tai puhelujen nauhoitteet kannattaa säilyttää todistelutarkoitusta varten. Jos on joutunut fyysisen väkivallan uhriksi, tulisi ehdottomasti käydä lääkärissä, vaikka vammat eivät sitä vaatisikaan. Lääkärin-todistus toimii todisteena vammoista, jotka on pahoinpitelyllä aiheutettu. Todisteita fyysisestä väkivallasta voivat olla myös esimerkiksi repeytyneet vaatteet. (Litmala 2002, 71–72.)

Lain lähestymiskiellosta mukaan lähestymiskieltoasia tulee vireille, kun pyyntö on toimitettu. Lähestymiskielloa koskeva pyyntö on annettava tiedoksi, vastajalle sekä kiellolla suojustavalle, jos suojustava itse ei ole kiellon hakija. Tiedoksianto koskevat oikeudenkäymiskaaren (4/1732) 11 luvussa säädetyt määräykset haasteen tiedoksiannosta.

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaan tuomioistuin voi antaa tiedoksiannon tehtäväksi henkilökuntaan kuuluvalla tai haastemiehelle. Tuomioistuin määrittää, milloin tiedoksianto on tehtävä. Tiedoksianto voidaan joissain tapauksessa määrätä asianosaisen tehtäväksi. Tällöin tuomioistuimen on määrättävä, milloin tiedoksianto on tehtävä ja milloin todistus tiedoksiannosta on toimitettava takaisin tuomioistuimeen. Tuomioistuin voi toteuttaa tiedoksiannon lähettämällä asiakirjat postitse saantitodistusta vastaan tai kirjeellä, jos voidaan olettaa vastaanottajan saavan tiedon ja palauttaa saantitodistuksen määräpäivään men-

nessä. Tiedoksi annettava asiakirja luovutetaan vastaanottajalle alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Lähestymiskielto-laissa säädetään, että lähestymiskieltoasian käsittelystä käräjäoikeudessa on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasiassa (689/1997) säädetään (6 §). Käsittelyn erot rikosprosessiin ovat kuitenkin merkittävät ja laki lähestymiskiellosta sisältää paljon säädöksiä lähestymiskieltoasian käsittelystä. Esimerkkinä voidaan mainita, kun rikoksen tutkinta alkaa poliisille tehdystä rikosilmoituksesta tai siitä, kun epäilty rikos on tullut muutoin poliisin tietoon, lähestymiskieltoasian käsittely alkaa tuomioistuimelle tehtävällä hakemuksella. (Niemi-Kiesiläinen 2004, 245.)

Lähestymiskieltoasiat on käsiteltävä käräjäoikeudessa kiireellisinä. Vastaajan ei ole välttämätöntä olla paikalla istunnossa. Lähestymiskieltoasia voidaankin ratkaista vastaajan poissaolosta huolimatta, jos hänen läsnäolonsa asian selvittämiseksi ei ole tarpeen, ja jos hänet on käsittelyyn sillä uhalla kutsuttu. Puhevaltaa asian käsittelyssä voi käyttää vastaajan ja suojelevan henkilön lisäksi myös poliisi-, syyttäjä- ja sosiaaliviranomainen, vaikka tämä ei olisi asiassa hakijana. (6 §.)

Poliisitutkinta

Lähestymiskielto-lain mukaan voidaan poliisilain (872/2011) 6 luvussa tarkoitettu poliisitutkinta toimittaa lähestymiskieltoasiassa, jos se edistää asian käsittelyä. Poliisitutkinnan toimittamista koskevan määräyksen voi antaa lähestymiskielto-asiaa käsittelevä viranomainen. (5 §.)

Lähestymiskieltoasioissa käräjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi (6 §). Perusteelliseen käsittelyyn liittyy käräjäoikeuden mahdollisuus määrätä asiassa poliisitutkinta (Niemi-Kiesiläinen 2004, 245). Lain esitöissä on otettu kantaa siihen, että käräjäoikeuden tulisi omasta aloitteestaan ottaa selville asiassa ilmenneisiin tosiseikkoihin ja hankkia siihen liittyvää selvitystä (HE 41/1998, 21). Nämä säännökset ovat merkittävä poikkeus nykyiseen prosessioikeudelliseen ajatteluun, jonka mukaan tutkinnan ja tuomit-

semisen erottaminen toisistaan on oikeusturvan yksi keskeisimmistä takeista (Niemi-Kiesiläinen 2004, 245).

Lähestymiskieltoasioissa käytettävä poliisitutkinta ei ole sama kuin rikosasioissa käytettävä esitutkinta. Tämän takia poliisitutkinnassa ei voida käyttää rikosprosessuaalisia pakkokeinoja. Tällaisia pakkokeinoja ovat todistusaineiston takavarikko, kotietsintä, henkilönkatsastus tai henkilöntarkastus tuntomerkkien ottamiseksi. Koska pakkokeinoja ei voida käyttää, on tilanne usein sellainen, että todellisuudessa näytön kerääminen on pitkälti uhrin varassa. (Niemi-Kiesiläinen 2004, 245–246.)

Asian käsittely kiireellisenä

Lähestymiskieltoasiat käsitellään aina kiireellisinä käräjäoikeudessa. Hakemuksen ollessa edes jollakin tapaa soveltuva toimimaan oikeudenkäynnin pohjana, ei siihen pyydetä täydennystä. Asia tulee suulliseen käsittelyyn pääsääntöisesti kuukauden kuluessa asian vireille tulosta eli siitä, kun hakemus on käräjäoikeuteen toimitettu. Kuitenkin lähestymiskieltoasian käsittely ja prosessin kulku on joustavaa ja kiireellisissä tapauksissa asia saadaan käsittelyyn hyvinkin nopeasti. Yleensä hakija kutsutaan istuntoon uhalla, että poissaolon seurauksena asia jää sillensä. Kieltoon määrättävä kutsutaan paikalle joko henkilökohtaisesti tai sillä uhalla, että asia voidaan ratkaista poissaolosta huolimatta (Tikka 2001, 254). Asian käsittelyn kiireellisenä lisäksi väliaikainen lähestymiskielto mahdollistaa, että suojan tarpeessa oleva henkilö voi saada lähestymiskiellon tarjoamaa suojaa heti. On molempien asianosaisten kannalta tärkeää, että lähestymiskielto käsitellään mahdollisimman nopeasti. Suojattava pääsee suojan piiriin tarvittaessa heti väliaikaisen lähestymiskiellon ansiosta. Kieltoon määrätty henkilö saa tilaisuuden puolustaa asiaansa nopeasti, eikä hänen oikeusturvansa näin ollen kärsi.

Sillensä jäävät hakemukset

Lähestymiskieltohakemuksia jää sillensä keskimäärin suurempi osa kuin muissa alioikeuksien jutturyhmissä. Sillensä jääneet hakemukset ovat niitä, jotka hakija

on itse peruuttanut tai täydennyspyynnöistä huolimatta ei ole täydentänyt. Tätä suurta määrää voidaan selittää osaltaan lähestymiskielto prosessin luonteella. Kun asianosaiset istunnossa käyvät läpi hakemuksen perusteita ja edellytyksiä kiellon määrittämiselle ja usein vielä ilman avustajia, pääsevät he asiassa niin sanotusti yhteisymmärrykseen ja hakemus perutaan. Lisäksi pienempi osa hakemuksista tulee käräjäoikeuden hylkäämiksi. (Tikka 2001, 257.)

Suuri osa käräjäoikeuden hylkäämistä hakemuksista voidaan jakaa erilaisiin ryhmiin. Ensimmäinen ryhmä koostuu hakemuksista, joissa hakija ei pysty millään tavalla konkretisoimaan tai objektiivisesti osoittamaan todellista uhkaa tai häirintää. Tällaisen taustalla on usein viimeinen yritys pitää kiinni entisestä puolisoista. Toinen ryhmä on hakemukset, joissa taustalla on muu, kuin lähestymiskieltoilaisissa tarkoitettu uhka tai häirintä. Esimerkkinä voidaan mainita henkilön yritykset vaikuttaa tulevaan lasten huolto- ja tapaamisoikeusriitaan. Kolmas ryhmä ovat hakemukset, joissa asiaosaisten välillä on ollut jopa väkivaltaa, mutta istunnossa esitettyjen tietojen perusteella ei voida pitää todennäköisenä, että henkilö, jota vaaditaan kieltoon määrättäväksi, tulisi tekemään suojattavaan henkilöön kohdistuvan rikoksen. Tällainen tilanne voi muodostua, jos edellisestä tällaisesta tapahtumasta on kulunut pitkä aika tai kieltoon määrättävän olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. (Tikka 2001, 257–258.)

Käsittelystä aiheutuvat kustannukset

Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan molemmat osapuolet lähestymiskieltoasiassa vastaavat käsittelystä johtuvista omista kustannuksistaan. Painavien syiden vallitessa voidaan kuitenkin toinen osallinen velvoittaa suorittamaan vastapuolen kohtuulliset oikeudenkäyntikulut osaksi tai kokonaan. (14 §.) Yleensä asianosaiset, jotka toimivat ilman avustajaa, eivät esitä kuluvaatimuksia. Avustajia käytettäessä on pääsääntönä, että esitetään painaviin syihin vetoava kuluvaatimus. Sellaisissa tapauksissa toisen asianosaisten kuluja on tuomittu vastapuolen maksettaviksi, kun hakemus on ollut ilmeisen perusteeton ja hakemuksen motiivina on voitu pitää kiusaamistarkoitusta. (Tikka 2001, 259.)

Kulujen määräytyminen maksettavaksi niin, että molemmat osapuolet huolehtivat omista kuluista, on oikeudenmukaista ottaen huomioon lähestymiskieltoasioiden erityinen prosessin kulku. Asianosaisten kulut eivät kasva suuriksi, koska yleisesti lähestymiskieltoasioissa ei ole tarvetta avustajalle. Hakemuksen teko on olemassa valmis lomake, joten asiaosainen pystyy helposti hakemaan lähestymiskieltoa ilman avustajaa. Lisäksi istunto on käräjäoikeudessa järjestetty niin, että asianosainen pystyy hoitamaan asiansa ilman avustajaa, varsinkin kun yleensä koko juttu perustuu asianosaisten omaan kertomukseen sekä mahdollisesti muutamaankin kirjalliseen todisteeseen.

Lähestymiskieltoasian ratkaisun sisältö ja ilmoitukset tuomiosta

Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan tuomioistuimen on lähestymiskieltoasiassa tehtävä kirjallinen ratkaisu. Ratkaisusta on ilmentävä asian ratkaisut viranomaisen, ratkaisun antamispäivä, kiellon hakija, henkilö, jota vastaan kiello on pyydetty, sekä henkilö, jota kiellolla suojattaisiin, lyhyt selostus asiasta, ratkaisu asiassa perusteluineen ja sovelletut lainkohdat. Ratkaisussa, jossa kiello on määrätty, tulee yksilöidä kiellon sisältö ja mahdolliset poikkeukset siihen, sekä ilmoittaa kiellon rikkomiseen liittyvästä rangaistusuhasta. Lisäksi ratkaisussa on ilmoitettava kiellon päättymispäivä. Perheen sisäisessä lähestymiskieltoratkaisussa on edellä mainittujen lisäksi yksilöitävä asunto, jota kiello koskee, sekä määrättävä siitä, kuinka kielloon määrätty henkilö saa asunnosta henkilökohtaiset tavaransa, joita kokee tarvitsevänsä. Tarvittaessa ratkaisussa tulee olla liitteenä ohjeet siitä, kuinka kielloon määrätty henkilö voi saada apua asumisensa järjestämiseen kiellon voimassaoloaikana. (8 §.)

Lähestymiskieltoasian käräjäoikeuden tuomiossa ilmoitetaan ensin asianosaiset. Tämän jälkeen tuomio sisältää selostukset asiasta. Tässä osassa kerrotaan hakijan pyyntö kiellon määräämiseksi ja kielloon määrättäväksi pyydetyn henkilön vastaus asiassa. Näiden jälkeen on luettelo todistelusta. Käräjäoikeuden ratkaisu ilmoitetaan ensin ja sen jälkeen tuomion on kirjattu käräjäoikeuden perustelut. Perusteluiden jälkeen on selvitetty lähestymiskiellon tarkka sisältö, kiellon rajoitukset ja poikkeukset, sekä voimassaolo ja seuraukset kiellon rikkomisesta. Ratkaisussa käytetyt lainkohdat on lueteltu. Viimeisenä tuomiossa on

muutoksen haku, joka sisältää ilmoitukset tyytymättömyydestä ratkaisuun, sekä määrääjat valitukselle ja vastavalitukselle. (Pohjois-Savon kärjäoikeus 22.8.2012 R 12/2092.)

Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan kärjäoikeuden on ilmoitettava lähestymiskiellosta antamasta tuomiosta kiellolla suojattavalle, jos hän ei ole ollut kiellon hakija. Tuomiosta on ilmoitettava myös henkilölle, joka on kieltoon pyydetty määrättäväksi. Ilmoittamisvelvollisuuteen liittyy poikkeus. Tilanteessa, jossa kielto tulee hylätyksi, ja kieltoon määrättäväksi pyydetty henkilö ei ole asiassa käyttänyt puhevaltaa, voidaan ilmoitus hänelle jättää tekemättä. Ilmoitus tuomiosta kieltoon määrättävälle tulee tehdä jotakin oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaista todisteellista tiedonantotapaa noudattaen, ellei tuomiota ole julistettu hänen läsnä ollessaan. (9 §.)

Lain lähestymiskiellosta 9 § mukaan lähestymiskiellot rekisteröidään poliisi-asiain tietojärjestelmään. Kärjäoikeuden on heti lähestymiskielto- tuomion antettuaan ilmoitettava siitä rekisteriin. Ilmoituksen tulee sisältää asiaa koskevas- ta tuomiosta asian ratkaissut viranomainen, ratkaisun antopäivä, kiellon hakija sekä henkilö, jota vastaa kielto on pyydetty ja henkilö, jota kiellolla suojataan. Lisäksi ilmoituksessa tulee olla kerrottuna tuomioistuimen ratkaisun sisältö.

2.3 Määräämisen edellytykset ja toimivaltainen viranomainen

Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan lähestymiskiellon määräämisen edellytyksen on, että on perusteltu aihe olettaa, että vastaaja tulisi tekemään suojat- tavan henkilön henkeen, terveyteen, vapauteen tai rauhaan kohdistuvan rikok- sen tai muulla tavoin vakavasti häiritsemään tätä (2 §). Edellytyksiä arvioitaessa tulee huomioida asiaan osallisten henkilöiden olosuhteet, aiemmin tapahtuneen rikoksen tai häirinnän laatu ja toistuvuus sekä todennäköisyys, että häirintä jat- kuisi tai vastaaja tekisi rikoksen suojattavaa kohtaan (2a §). Lain esitöiden mu- kaan esitetyn vaaran olemassaolo tulisi arvioida objektiivisesti ja tapauskohtai- sesti. Kiellon määrääminen ei edellytä, että vastaaja olisi jo kohdistanut rikok- sen suojattavaa henkilöä kohtaan. Kuitenkin erityisen painavana syynä määrätä

kielto tulisi pitää väkivallantekoa, johon vastaaja on syyllistynyt suojattavaa henkilöä kohtaan. (HE 41/1998, 8.)

Vaaran ei tarvitse olla fyysinen uhka. Myös suojattavan henkilön rauhan häiritseminen, julkisella paikalla uhkaileminen tai solvaaminen sekä aiheeton seurailu kiusantekotarkoituksessa voisi olla riittävä peruste kiellon määrittämiselle. Kiellon määrittämisperuste voi olla jatkuva häirintä puhelimella, kirjeitse tai muulla vastaavalla tavalla. Yleensä yksittäistä tekoa tai uhkausta ei voida pitää riittävänä perusteena lähestymiskiellon määrittämiselle. Poikkeuksena voi olla tilanne, jossa avio- tai avoliitto on purkautumassa tai on juuri purettu ja toinen osapuolista esittäisi tappouhkauksen toista kohtaan. (HE 41/1998, 8.)

Vaaran ilmenemisen lisäksi tulisi antaa merkitystä suojattavan henkilön kokealle uhalle. Henkilön kokeman uhan tulisi olla havaittavissa sivullisille. Tämä antaa merkitystä sille, onko suojattava ottanut yhteyttä esimerkiksi poliisiin tällaisen häirinnän tai uhan vuoksi. (HE 41/1998, 8.) Uhkien konkreettiset nimitykset ovat ainakin pahoinpitelyt, henkirikokset, seksuaalirikokset, vapauteen kohdistuvat rikokset ja kotirauhaan kohdistuvat rikokset sekä muu vakava häirintä. Näytön uhasta on oltava tasolla ”perusteltu aihe olettaa”. (Niemi-Kiesiläinen 2004, 242.) Lähestymiskiellon hakijan ja vastaajan olosuhteet vaikuttavat myös kiellon määrittämiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon vastaajan elämäntavat, kuten jatkuva alkoholin käyttö. (Kaitue ym. 2007, 92.) Edellytysten arvioinnin tekee vaikeaksi se, että usein kärjäoikeuden täytyy perustaa päätöksensä lähes kokonaan asianosaisten kertomaan ja varsinaista näyttöä on vähän. Arviointia auttaa, että mitään rikosta ei ole tarvinnut tapahtua vaan lähestymiskiello määrätään juuri ennaltaehkäisemään rikoksen tapahtuminen tulevaisuudessa. Riittävää on saada näyttö siitä, että ilman kieltoa on todennäköistä, että rikos tulisi tapahtumaan.

Vaikka lähestymiskielloa voi hakea väliaikaisen lähestymiskiellon tapauksessa myös poliisilta, asian ratkaisee kärjäoikeus. Lähestymiskiellon mukaan lähestymiskielloasioissa toimivaltainen viranomaisena on sen paikkakunnan kärjäoikeus, jossa on hakijan kotipaikka tai se, jossa kielto tulee pääasiassa sovellettavaksi. Lisäksi on säädetty, että kärjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun

siinä on yksi puheenjohtaja. Istunto on mahdollista pitää muuna aikana ja muussa paikassa kuin yleisen alioikeuden istunnossa säädetään. Poikkeuksen toimivaltaisen kärjäoikeuden määrittämiseen tekee, jos lähestymiskieltoasian vastaaja on epäiltynä rikoksesta, jolla voi olla merkitystä ratkaistaessa lähestymiskieltoasiaa. Tällöin on toimivaltainen kärjäoikeus lähestymiskiellossa sama kuin rikosasiassa. (4 §.)

2.5 Lähestymiskiellon kumoaminen ja muuttaminen

Lain lähestymiskiellosta mukaan lähestymiskielto voidaan kumota tai muuttaa kiellolla suojattavan tai siihen määrätyn henkilön vaatimuksesta. Perusteena tulee olla asianosaisen olosuhteiden perusteltu muuttuminen tai muu erityinen syy. Vaatimus tulee tehdä asian ratkaisseelle kärjäoikeudelle, tai jos asia on edelleen vireillä, asiaa käsittelevälle tuomioistuimelle. Vaatimus voidaan esittää suullisesti tai kirjallisesti. (16 §.)

Lähestymiskiellolla suojattava ja kieltoon määrätty eivät voi keskinäisellä sopimuksella kieltoa kumota tai muuttaa. Lähestymiskiellon muuttaminen sen voimassa ollessa on mahdollista. Perusmuotoinen lähestymiskielto voidaan muuttaa laajennetuksi lähestymiskielloksi, jos perusteltu tarve tällaiseen ilmenee. Kiellon muuttamismenettely on vastaava kiellon hakemismenettelyn kanssa. Viranomaisen ei voi saada kiellon kumoamismenettelyä vireille. Viranomaisille ei ole annettu aloiteoikeutta kiellon kumoamiseen tai muuttamiseen, koska on katsottu, että tällaiset tarpeet voivat lähteä ainoastaan asianosaisista itsestään. (Hytönen 2008, 56.)

Viranomaisen aloiteoikeuden puuttuminen kiellon muuttamiseksi tai kumoamiseksi on aiheuttanut ongelmia poliisille sellaisissa tapauksissa, joissa kielto on menettänyt merkityksensä suojattavan toimista johtuen. Tällainen tapahtuu, kun suojattava henkilö sallii kiellon rikkomisen ja esimerkiksi muuttaa yhteen asumaan kieltoon määrätyn kanssa eikä siitä huolimatta vaadi kiellon kumoamista. Merkityksensä menettänyt kielto voi aiheuttaa poliisille paljon turhaa työtä, koska voimassa olevia kieltoja olisi pyrittävä valvomaan. (Tikka 2001, 260.) Jois-

sain tapauksissa kieltoja haetaan väärissä tarkoituksissa, kuten parisuhteen loppumisen uhan seurauksena. Tämä voi johtaa siihen, että asianosaisten mieli muuttuu ja kieltoon määrätty ja kiellolla suojattu esimerkiksi muuttavat yhteen. Tällaisissa selvissä tapauksissa, joissa kielto on selvästi menettänyt merkityksensä, tulisi viranomaisten voida tehdä aloite kiellon kumoamiseksi. Kuitenkin olisi otettava huomioon kaikki vallitsevat olosuhteet. Se, että kiellolla suojattu antaa kieltoon määrätyn rikkoa kieltoa tekemättä siitä ilmoitusta, voi johtua myös esimerkiksi pelosta, kiristyksestä tai uhkailusta.

3 Lähestymiskiellon sisältö

Lähestymiskieltoja on sisällöltään erilaisia. Lähestymiskieltoja on niin sanottu tavallinen lähestymiskielto ja perheen sisäinen lähestymiskielto. Molemmissa tapauksissa voidaan määrätä ensin väliaikainen lähestymiskielto. Tavallinen lähestymiskielto määrätään joko perusmuotoisena lähestymiskieltona, tai laajennettuna lähestymiskieltona. Perheen sisäinen lähestymiskielto voi olla myös perusmuotoinen tai laajennettu, mutta sitä koskee erilainen sääntely verrattuna tavalliseen lähestymiskieltoon, ja on tämän takia käsitelty erillisessä kappaleessa. Käsitellen erimuotoisten kieltojen sisältöä omissa kappaleissaan. Teoriatiedon lisäksi esittelen perusmuotoisen ja laajennetun lähestymiskiellon useiden oikeustapausten avulla. Oikeustapauksilla haluan tuoda esille teorian lisäksi oikeuskäytäntöä lähestymiskieltoasioissa, sekä esimerkkejä siitä millaisissa tilanteissa lähestymiskieltoja on määrätty tai hakemuksia hylätty. Oikeustapaukset ovat sellaisia käräjäoikeuden tapauksia, joista on valitettu Itä-Suomen hovioikeuteen. Tapaukset ovat kirjoitettu niin, että A edustaa aina kiellolla suojattavaa henkilöä ja B kieltoon määrättäväksi pyydettyä henkilöä.

3.1 Väliaikainen lähestymiskielto

Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan, väliaikaisesta lähestymiskiellosta päättää joko pidättämiseen oikeutettu virkamies, tai tuomioistuin. Pidättämiseen

oikeutettu virkamies voi määrätä väliaikaisen lähestymiskiellon myös viran puolesta. (11 §.) Tämä tarkoittaa, että virkamies voi määrätä kiellon omaaloitteisesti ilman asianosaisten pyyntöä (Hytönen 2008, 47). Edellytyksenä tälle on, että kiellolla suojattavan henkilön suojan tarve edellyttää välitöntä kiellon antamista. Lisäksi vallitsevista olosuhteista on pääteltävissä, ettei suojattava henkilö itse pysty kieltoa hakemaan pelkonsa vastaajaa kohtaan tai muun syyn vuoksi. (11 §.) Henkilön välittömän ja ilmeisen tarpeen lisäksi kiellon tarpeesta on oltava vahvempaa näyttöä kuin todennäköiset syyt. Tällaista näyttöä voisi olla muun muassa aikaisemmat suojattavaa henkilöä kohtaan kieltoon määrättävän henkilön tekemät rikokset. Välittömyyteen voi vaikuttaa, jos suojattavalla on tiedossa kieltoon määrättävän mielenterveydenhäiriöt tai juopotteluputket. Pelon lisäksi syyt sille, ettei henkilö voi hakea kiellon määräämistä itse ovat esimerkiksi nuori tai korkea ikä, mielentoiminnan häiriöt, sekä henkilön lamautuneisuus tai hysteerisyys. (Hytönen 2008, 48.)

Lain lähestymiskiellosta mukaan ennen asian ratkaisua tulee varata tilaisuus kieltoon määrättävälle, että sillä suojattavalle henkilölle tulla kuulluksi asiassa. Tähän poikkeuksen muodostaa, jos pyyntö on ilmeisen perusteeton tai kieltoon määrättävää henkilöä ei tavoiteta. Näissä tapauksissa asia voidaan ratkaista ilman kuulemista. (11 §.) Lähestymiskieltopyyntö on perusteeton silloin, kun se ei perustu lakiin tai pyynnön tosiseikat osoittautuvat mahdottomiksi. Kieltoon määrättävää tulee yrittää tavoittaa tosiasiallisesti, että päätös voidaan tehdä häntä kuulematta. Tosiasiallista tavoittamista on, kun henkilöä on etsitty kotoa, työpaikalta tai muusta vastaavasta paikasta. Lisäksi saatujen tietojen perusteella voidaan päätellä, että kieltoon määrättävä yrittää pakoilla viranomaisia, eikä tavoittaminen onnistu tämän takia. (Hytönen 2008, 48.) Väliaikaiseen lähestymiskielto päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta (11 §). Tämä ei vaaranna henkilön oikeusturvaa, koska viranomaisen määräämä väliaikainen lähestymiskieltopäätös tulee käräjäoikeuden käsittelyyn viipymättä, eikä muutoksen haulle näin ollen ole tarvetta (Hytönen 2008, 48).

Lain lähestymiskiellosta mukaan päätöksen tehneen virkamiehen tulee toimittaa päätöksensä väliaikaiseen lähestymiskieltoon määräämisestä toimivaltaisen käräjäoikeuden käsiteltäväksi viipymättä, kuitenkin viimeistään kolmen vuoro-

kauden kuluessa. Viranomaisen tulee toimittaa kärjäoikeudelle päätöksensä lisäksi kaikki asian käsittelyaineisto. Tuomioistuimen on otettava asia käsittelyyn viimeistään seitsemän vuorokauden kuluessa päätöksestä. (12 §.)

3.2 Perusmuotoinen lähestymiskielto

Lähestymiskieltolaissa määritellään perusmuotoisen lähestymiskiellon sisällöksi, että lähestymiskieltoon määrätty henkilö ei saa tavata tai muuten ottaa yhteyttä suojattavaan henkilöön tai edes sitä yrittää. Suojattavan henkilön seuraaminen tai tarkkailu on myös kiellettyä. Jokainen lähestymiskieltotapaus on kuitenkin erilainen ja tarkemmat määräykset kiellosta on eritelty asiaa koskevassa ratkaisussa. Kielto ei kuitenkaan koske sellaisia yhteydenottoja, jotka ovat ilmeisen tarpeellisia, ja joihin on olemassa asiallinen peruste. Yleensä tapaukset, joissa kieltoon määrättyllä henkilöllä ja suojattavalla henkilöllä on yhteisiä lapsia, yhteydenotot lapsiin liittyvissä asioissa ovat asiallisia eikä kielto niitä koske. (3 §.)

Lähestymiskielolla kiellettyä seuraamista ja tarkkailua on muun muassa kielolla suojatun henkilön perässä kulkeminen sekä video- tai valokuvaaminen. Yhteydenottaminen esimerkiksi puhelimella, kirjeellä, sähköpostilla tai muulla vastaavalla tavalla on laissa tarkoitettua kiellettyä yhteydenottoa. Lisäksi erilaiset yleisesti positiivisena pidetyt yhteydenotot ovat kiellettyjä. Tällaisia ovat esimerkiksi kukkien, korttien tai lahjojen lähettäminen suojattavalle henkilölle myös kaikenlaiset tapaamispyynnöt, kuten pyyntö saada tulla kylään, on kielletty. Jokaisessa lähestymiskieltotapauksessa on erikseen otettava huomioon asianosaisten olosuhteet. Kieltoa ei saa määrätä laajemmaksi kuin suojattavan tarve vaatii. Kieltoon voidaan joutua asianosaisten olosuhteiden takia ottamaan poikkeuksia tapaamisen osalta. Tällaisia tilanteita voi muodostua, jos asianosaiset asuvat hyvin lähellä toisiaan, käyvät samalla työpaikalla tai asuvat pienellä paikkakunnalla, jossa peruspalvelujen käyttö voi vaarantua kiellon takia. (Hytönen 2008, 43.)

Lähestymiskiellon voimassaoloajasta on säädetty lähestymiskieltolain 7 §:ssä. Lähestymiskielto voidaan määrätä enintään yhdeksi vuodeksi. Kielto astuu voimaan silloin, kun käräjäoikeus tekee ratkaisunsa kieltoon määräämisestä. Muutoksenhaku ei muuta kiellon voimassaoloa, vaan sitä on noudatettava, ellei asiaa käsittelevä ylempi tuomioistuin toisin määrää. Kielto voidaan uudistaa. Kiellon uudistamista voidaan hakea ennen edellisen kiellon päättymistä. Jos kielto uudistetaan, voidaan se määrätä enintään kahden vuoden pituiseksi.

Oikeuskäytännössä on otettu kantaa, kuinka lähestymiskiellon pituus tulisi laskea, ettei se ylitä vuoden mittaista enimmäisaikaa. Kieltoa määrättäessä tulee ottaa huomioon kiellon alkamis- ja päättymispäivä. Kielto tulee määrätä päätty-mään järjestysnumeroltaan edeltävänä päivänä, kuin mitä se on alkanut. (Hytönen 2008, 49–50.)

Itä-Suomen hovioikeus 27.4.2012 R 12/22

A on pyytänyt, että B määrätään perusmuotoiseen lähestymiskieltoon vuoden ajaksi. A ja B ovat asuneet avoliitossa ja heillä on yhteinen lapsi, C. A on yhdessä lapsen C kanssa muuttanut pois A:n ja B:n yhteisestä kodista ennen kuin hän on hakenut lähestymiskieltoa. A:n perustelut lähestymiskiellon hakemiselle ovat, että B on kohdistanut kahden viimeisen vuoden aikana fyysistä ja henkistä väkivaltaa häntä kohtaan. A:n mukaan B on muun muassa lyönyt ja potkinut häntä niin, että siitä on aiheutunut kipua, punaisia jälkiä ja pieniä mustelmia. Henkinen väkivalta on ollut alistamista ja A:n pakottamista B:n tahtoon. B on A:n mukaan edellyttänyt häntä pyytämään luvan kaikkeen tekemiseensä, haukkunut ja solvannut tuhoten hänen itsetuntonsa sekä rajoittanut hänen oikeuttaan tavata ystäviään ja sukulaisiaan. Tämä menettely on aiheuttanut A:lle masennusta. A ei ole uskaltanut kertoa tai tehdä rikosilmoitusta tapahtumista ennen tätä.

A:n mukaan päivänä, jolloin A muutti lapsen C kanssa pois A:n ja B:n yhteisestä kodista, syynä oli B:n A:han kohdistama pahoinpitely. B on kuristanut A:ta ja samalla työntänyt hänen päänsä seinään, tapahtuman aikana lapsi C oli A:n sylissä, joten pahoinpitely on kohdistunut myös häneen. Tämän jälkeen B on

päästänyt irti ja ottanut lapsen A:n sylistä ja uhannut tappaa tämän. Myöhemmin B on uhannut tappaa myös heidän koiransa. A:n mukaan rikoksen uhkaa ja tilanteen vakavuutta lisää se, että B:llä on halussaan viisi ampuma-asetta, joista yksi on pistoolimallinen.

B on vastustanut lähestymiskiellon määräämistä perusteettomana. B ei ole koskaan uhannut lastaan C:tä eikä tätä pahoinpidellyt. B:n mukaan A kärsii masennuksesta, jonka on aiheuttanut tämän isän traaginen kuolema. B:n mukaan A on halunnut vain kostaa, koska B ei ole halunnut mennä naimisiin hänen kanssaan.

Käräjäoikeus määräsi perusmuotoisen lähestymiskiellon. Perusteluissaan käräjäoikeus kertoo, että hakijan kertomus on uskottava. Hakijan kertomusta tukevat todistajien kertomukset sekä kirjallisena todisteena oleva tutkintailmoitus. Todistajat A:n äiti ja D kertovat nähneensä A:n kaulassa punaisen naarmun ja A on heille kertonut sen tulleen B:n kuristaessa häntä. Todistaja E kertoi, että A on kertonut hänelle B:n lyöneen A:ta olkavarteen useita kertoja. Kiellolla määrätään, että B ei saa tavata A:ta tai muuten ottaa häneen yhteyttä tai sitä yrittää, myös A:n seuraaminen ja tarkkaileminen on kielletty. Poikkeuksena kieltoon on, että B saa tavata lasta C, kunnes toisin määrätään, valvotusti sosiaalitoimen osoittamissa tiloissa sosiaaliviranomaisen määräämänä ajankohtana.

B valitti tuomiosta hovioikeuteen. A myönsi muutosvaatimukset oikeiksi, eli perustetta lähestymiskiellon määräämiselle ei ole. Hovioikeus määräsi lähestymiskiellon kumottavaksi.

Tapauksessa R 12/22 käräjäoikeuden on pitänyt tehdä päätös lähes pelkästään asianosaisten kertomusten perusteella. Tapaus osoittaa, kuinka lähestymiskiellon tapauksessa annetaan suuri merkitys sille, miltä hakijasta tuntuu tai miten hän on asiat kokenut. A:lla ei ole kertomuksensa lisäksi mitään todisteita pahoinpitelyistä, koska ei omien sanojensa mukaan ole uskaltanut aiemmin kertoa pahoinpitelystä kenellekään tai tehdä rikosilmoitusta. Hänellä ei ole myöskään lääkärintodistuksia, että olisi käynyt hoidattamassa vammojaan. Todistajilla ei ole tapahtumista omakohtaisia havaintoja, vaan he kertovat vain, mitä A on heil-

le tapahtumista kertonut. Jostain syystä hovioikeudessa A on myöntänyt, ettei perustetta lähestymiskiellon määräämiselle ole. Onko kyseessä pelko B:tä kohtaan vai onko hänen motiivinsa lähestymiskiellon hakemiselle ollut muu kuin kiellon myöntämiseksi olisi tullut olla. B arveleekin lausunnossaan, että A on suuttunut, koska B on ollut haluton mennä naimisiin ja lähestymiskielloa on haettu vai kostamistarkoituksessa.

Pohjois-Savon kärjäoikeus 22.8.2012 R 12/2092

A on pyytänyt, että B ja C määrätään lähestymiskieltoon. Kiellolla olisi tarkoitus suojata A:n lisäksi A:n ja B:n yhteisiä lapsia D:tä ja E:tä. A oli saanut avioeron B:stä, jonka jälkeen Saksassa pysyvästi asuva B oli laittanut facebookissa viestin heidän lapselleen D:lle, että tulee hakemaan hänet ja toisen lapsen E:n Suomesta Saksaan. Lasten asuinpaikan määräämisoikeus oli avioerossa määrännyt A:lle. Tämän perusteella A epäili, että B suunnitteli lasten kaappausta.

Kärjäoikeus määräsi hakemuksen hylättäväksi. Perusteluinaan kärjäoikeus toteaa, että hakemusta ei ole perusteltu C:n osalta lainkaan, joten se on hylättävä. A:n osalta kärjäoikeus katsoo, että vaikka yksittäinenkin uhkaus tai teko voi joskus olla kiellon määräämisen peruste, tässä tapauksessa facebookissa tapahtunut väitetty uhkaus ei sellainen ole. Perusteena on myös, että lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 6 luvun nojalla viranomaisilla on mahdollisuus toimia erittäin nopeasti, jos on uhkana, että lapsi yritettäisiin viedä maasta pois. Tällöin kärjäoikeus katsoo, että kyseessä ei ole tilanne, jossa hakija tarvitsee lähestymiskiellosta annetun lain tarkoittamaa suojaa.

Tapaus R 12/2092 osoittaa, että uhan, jota vastaan kiello määrätään, tulee olla todellinen. Lähestymiskiello ei sovellu kaikkiin tapauksiin ja laissa lähestymiskiellosta on määritelty uhat, joita vastaan sitä käytetään. Tapauksessa nämä lain edellytykset eivät täytyneet. A haki kielloa niin omaksi suojakseen, kuin myös lastensa puolesta. Tässä tapauksessa, jos uhka olisi todellinen, suojauksen tarpeessa olisivat enemmän lapset, eikä niinkään hakija A. B ei ole esittänyt uhkausta A:ta kohtaan, eikä muulla tavoin toiminut niin, että lähestymiskiellolle

A:n suojaamiseksi olisi tarvetta. Lisäksi lähestymiskiellon määrääminen on turhaa, jos viranomaisilla on tehokkaampia keinoja välttää rikoksen uhkaa. Kieltoa ei voida määrätä, elleivät laissa säädetyt edellytykset täyty.

Itä-Suomen hovioikeus 21.2.2012 R 12/81

A on pyytänyt, että B, hänen ex-aviopuolisonsa määrätään perusmuotoiseen lähestymiskieltoon vuoden ajaksi. A:n mukaan B on viimeisen neljän vuoden ajan häirinnyt hänen kotirauhaansa ja esittänyt tälle lunnasvaatimuksia. Tämän seurauksena A on sairastunut vakavasti. Tämän lisäksi B on aiheuttanut A:lle pelkoa ja henkistä ahdistusta, koska hän tekee A:sta jatkuvasti perättömiä ilmoituksia poliisille. A joutuu pelkäämään poliisin tuloa kotiinsa koko ajan eikä tämän seurauksena pysty nukkumaan. Häirintä alkoi, kun neljä vuotta sitten A:n ja B:n yhteisen lapsen väliaikainen päähuoltajuus myönnettiin B:lle.

A on ollut lähestymiskiellossa B:tä kohtaan. A:n mukaan lähestymiskielolle ei ollut aihetta, ja että B hankki kiellon kiristystarkoituksessa. Kun A kieltäytyi ostamasta B:lle autoa, B hankki lähestymiskiellon, ja uhkasi ilmoittaa poliisille A:n rikkoneen kieltoa, ellei tämä maksa hänen vaatimiaan lunnaita. Lisäksi A:n mukaan B on saanut tietää hänen seurustelustaan ja on tämän seurauksena alkanut jatkuvasti seurata A:ta. B on myös päihtyneenä vierailut A:n kotona ja rikkonut paikkoja.

Päätöksessään käräjäoikeus on määrännyt perusmuotoisen lähestymiskiellon. Käräjäoikeus esittää, että asiassa on ollut kysymys siitä, onko perusteltua olettaa, että B häiritsee A:ta tarpeettomilla yhteydenotoilla ja häntä seuraamalla. Asiassa ei ole tullut esille mitään muita seikkoja A:n kertomuksen lisäksi mitkä tukisivat oletettuja tapahtumia. Myöskään B:tä ei ole voitu oikeudessa kuulla väitetyistä tapahtumista. Asia on jouduttu ratkaisemaan lähes pelkästään A:n kertomuksen perusteella. Koska lähestymiskieltoasioissa näyttökysymys ei ole niin korkealla kuin syyteasioissa, käräjäoikeus katsoo edellytysten kielolle täytyvän.

Kiellolla määrätään, että B ei saa tavata A:ta, eikä muuten ottaa häneen yhteyttä tai sitä yrittää. Lisäksi B ei saa seurata tai tarkkailla A:ta. Määrätty lähestymiskiello ei kuitenkaan rajoita A:n ja B:n yhteisen lapsen huoltoon tai tapaamiseen liittyviä asiallisia yhteydenottoja.

B valitti tuomiosta hovioikeuteen. Hovioikeus ilmoitti ratkaisussaan, että kärjäoikeuden ratkaisun oikeellisuus on tutkittu, eikä sen muuttamiseen ilmennyt aihetta. Päätös ei ollut yksimielinen. Erimieltä ollut jäsen lausui asiassa, että tuomio on perustunut yksinomaan hakijana olleen A:n kertomukseen. Lähestymiskiellosta annetun lain mukaan on huolehdittava siitä, että asia tulee perustelluksi käsitellyksi. Erimieltä olleen jäsenen mukaan asian perusteellinen käsittely edellyttää kieltoon määrättävän henkilökohtaista kuulemista, ainakin sellaisissa tapauksissa, joissa ratkaisu perustuu lähes kokonaan asianosaisten riitaisiin kertomuksiin. Kun asia on ratkaistu kärjäoikeudessa B:tä kuulematta, tulee kuuleminen järjestää hovioikeudessa, tai palauttaa asia kärjäoikeuden käsitte-lyyn.

Tapaus R 12/81 osoittaa, että näytöksi lähestymiskiellon määrittämiseksi riittää pelkästään hakijan kertomus ja hänen kokemuksensa tapahtumista. Kärjäoikeus on myös perusteluissaan tuonut esille näyttökysymystä. Eli kärjäoikeus katsoo näytön asiassa olevan riittävä ja edellytysten kiellon myöntämiselle täytyvän, koska lähestymiskielloasioissa näyttökysymys on alhaisempi kuin syyteasioissa. Kieltoon määrättävää ei ole lain mukaan pakko kuulla, jos asia voidaan ratkaista häntä kuulematta. Lisäksi hänet on pitänyt kutsua istuntoon sillä uhalla, että asia voidaan ratkaista hänen poissaolostaan huolimatta. Tapauksessa kieltoon määrättävä henkilö B ei ole saapunut paikalle ja päätös kieltoon määrittämiseksi on tehty häntä kuulematta. Päätös on tehty yksin A:n kertomuksen perusteella, eikä hänellä ole ollut mitään näyttöä kertomuksensa tueksi. Myöskään näyttöä A:n kertomusta vastaan ei ole esitetty, koska B ei ole ollut paikalla istunnossa

Lähestymiskielloasioiden käsittelyyn hyvää näkökulmaa tuo hovioikeuden erimieltä oleva jäsenen lausunto siitä, edellyttääkö lain määräämä asian perusteellinen käsittely tällaisessa tapauksessa kieltoon määrättävän henkilökohtaista

kuulemista. Tässä tapauksen näyttö jää melko yksipuoliseksi ja helposti voi jäädä epäilyksistä uskottavuudesta ja kertomuksen luotettavuudesta, kun asiassa ei kuulla muuta, kuin hakijan oma kokemus tapahtumista. Luotettavuuden ja uskottavuuden kannalta olisi tärkeää kuulla tapahtumista myös kieltoon määrättävää, koska suojattavalla ei ole esittää kertomuksensa tueksi mitään todisteita.

Itä-Suomen hovioikeus 5.7.2011 R 11/143

A on pyytänyt omasta ja huoltajana kahden alaikäisen lapsensa C:n ja D:n puolesta, että B määrätään perusmuotoiseen lähestymiskieltoon vuoden ajaksi. Kiellolla on siis tarkoitus suojata A:ta ja lapsia C:tä ja D:tä. B on pahoinpidellyt A:ta, sekä häirinnyt A:ta ja lapsia C:tä ja D:tä. Mielestään heillä on perusteltu aihe olettaa, että B saattaisi tehdä rikoksen heidän henkeensä, terveyteensä tai kotirauhaansa kohdistuen, tai muulla tavalla vakavasti häiritsisi heitä.

Vastauksessaan B on ilmoittanut, että ei vastusta kiellon määräämistä A:ta ja lasta C kohtaan. Hän vastustaa kuitenkin kiellon määräämistä A:n ja B:n yhteistä lasta D kohtaan. B:n mukaan hän ei ole tehnyt rikosta D:tä kohtaan, eikä syytä kiellon määräämiselle siis ole.

Todisteluna tapauksessa oli A:n, B:n ja lapsen C kertomusten lisäksi poliisi komisarion lausunto. A:n ja C:n kertoivat, että B on ilmaantunut usein yöllä heidän asunnolleen ja pyrkinyt sisälle soittaen ovikelloa. Lisäksi B soittelee öisin A:n ja lapsen D puhelimiin. B liikuskelee heidän asuntonsa lähetyvillä. Lisäksi B lähettelee A:lle tekstiviestejä ja pyytää ulos tupakalle kanssaan. Pahoinpitely oli tapahtunut, kun A oli ollut poistumassa ravintolasta. B oli käynyt käsiksi A:han ja painanut tämän seinää vasten. Seuraavana päivänä B oli soittanut lapselleen D:lle ja haukkunut tälle A:ta. Aiemmin B on tuomittu A:han kohdistuneista pahoinpitelystä ja törkeästä pahoinpitelystä. Törkeä pahoinpitely on tapahtunut A:n asunnolla kun lapset C ja D ovat olleet paikalla. Tämän tapauksen johdosta lapsi D on alkanut pelätä olla yksi kotona. B on perustellut soittojaan lapsen D puhelimeen öisin sillä, että väittää tietävänsä puhelimen olevan A:n hallussa öisin.

Käräjäoikeus määräsi perusmuotoisen lähestymiskiellon. A:n ja lapsen C kertomukset osoittavat, että B on puhelin soitoillaan ja pyrkimyksillään asuntoon useita kertoja häirinnyt heidän kotirauhaansa. Lisäksi B ei ole vastustanut kiellon määräämistä A:ta ja C:tä kohtaan. B on soitellut öisin myös D:n puhelimeen, joten on osoitettu hänen häirinneen myös D:tä. Harkittaessa kiellon määräämisen edellytyksiä B:n lapsen D:n osalta käräjäoikeus on ottanut huomioon, että A, C ja D asuvat samassa asunnossa. Jos kiello ei koske D:tä ja B voi vapaasti ottaa yhteyttä häneen, menettää kiello merkitystään myös A:n ja C:n osalta. D:llä on kuitenkin oikeus tavata vanhempansa B:tä. Tapaamiset voidaan järjestää sosiaaliviranomaisten välityksellä.

Kiellolla määrätään, että B ei saa tavata A:ta, C:tä ja D:tä, eikä muuten ottaa heihin yhteyttä tai sitä yrittää. Kiellettyä on myös suojattavien henkilöiden seuraaminen tai tarkkailu. Lähestymiskiello ei ole esteenä B:n ja D:n väliseen sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen perustuviin tapaamisiin.

B valitti päätöksestä hovioikeuteen. Hovioikeudessa B vaati, että hakemus lähestymiskiellon määräämiselle hylätään, siltä osin kuin se koskee hänen ja A:n yhteistä lasta D:tä. D on myöntänyt muutosvaatimukset siltä osin oikeiksi, kuin se koskee B:n vankilasta kello 13:n ja 20:n välisenä aikana D:n matkapuhelimeen soitettuja puheluita ja B:n D:lle lähettämiä kirjeitä ja kortteja. Hyväksytään myös B:n ja D:n vankilassa tapahtuvat vierailut. Hovioikeudessa esitetyn näytön perusteella ei ole aihetta olettaa, että B tekisi rikoksen D:n rauhaan kohdistuen tai muulla tavoin vakavasti häiritsemään tätä. Hovioikeus päätti, että D:n lähestymiskiello hakemus hylätään. Käräjäoikeuden määräämä lähestymiskiello päättyy hovioikeuden tuomion antamispäivänä siltä osin kuin se koskee D:tä.

Tapauksessa R 11/143 on osoitettu B:n häirinneen A:tä ja lasta C, sekä pahoinpidelleen A:tä. Nämä ovat olleet riittävä peruste lähestymiskiellon määräämiseksi B:lle, niin että kiellolla suojattaisiin A:ta ja C:tä. Lisäksi käräjäoikeus on määrännyt kiellon koskemaan B:n lasta D:tä. Perusteena on ollut, että B on soitellut D:n puhelimeen ja näin häirinnyt tätä. Lisäksi käräjäoikeus on perustellut päätöstään D:n osalta sillä, että kaikki kolme A, C ja D asuvat samassa kodissa, joten jos kiellolla ei suojata myös D:tä voi B olla häneen yhteydessä halutes-

saan. Tämän käräjäoikeus arvioi heikentävän kiellon merkitystä B:n ja C:n osalta. Tapauksessa käräjäoikeus siis määrää kiellon suojaamaan myös D:tä osin muulla perusteella kuin D:n suoja tarpeella. Hovioikeus peruu kiellon D:n osalta. Hovioikeuden mielestä ei ole syytä olettaa B:n tekemän rikosta D:n rauhaan kohdistuen tai muulla tavoin vakavasti häiritsevän tätä. Tapauksessa on osoitettu A:n ja C:n olevan suojan tarpeessa A:ta kohtaan, mutta käräjäoikeuden tuomio asettaa A lähestymiskieltoon D:tä kohtaan ei ole täysin asianmukaisesti perusteltu. Perusteena kieltoon on ainakin osittain muu kuin D:n tarve kiellon suojaan. Kielto on määrätty koskemaan myös D:tä, koska jos näin ei olisi, voisi kielto mahdollisesti menettää merkitystään A:n ja C:n suojan osalta. Tällainen ei ole lain tarkoittama kiellon myöntämisen peruste. Kuten hovioikeus on päätöksessään todennut, ei ole syytä olettaa, että B tekisi rikosta D:n rauhaan kohdistuen tai muulla tavoin tätä vakavasti häiritsisi.

3.3 Laajennettu lähestymiskielto

Lain lähestymiskiellosta mukaan henkilö voidaan määrätä laajennettuun lähestymiskieltoon, kun on syytä olettaa, että perusmuotoinen lähestymiskielto ei riitä torjumaan rikoksen uhkaa tai muuta häirintää. Perusmuotoisen lähestymiskielon määräysten lisäksi laajennettuun lähestymiskieltoon määrätty henkilö ei saa oleilla suojattavan henkilön vakituisen asunnon tai loma-asunnon, työpaikan tai erikseen määritellyn niihin rinnastettavan paikan läheisyydessä. (3.3 §.)

Laajennetun lähestymiskiellon voimassaoloajasta on voimassa mitä on säädetty lähestymiskieltoain 7 §:ssä. Kielto voidaan määrätä enintään yhden vuoden ajaksi. Kielto voidaan uudistaa, tällöin kielto voidaan määrätä enintään kahdeksi vuodeksi. Uudistamista voidaan hakea ennen edellisen kiellon loppumista.

Laajennetun lähestymiskiellon määräämistä voidaan alkaa harkitsemaan, kun perusmuotoisen lähestymiskiellon edellytykset ovat täyttyneet. Laajennetun lähestymiskiellon tarpeen näyttönä voitaisiin esittää esimerkiksi, että perusmuotoinen lähestymiskielto ei poistaisi häirintää, vaan se muuttaisi häirinnän muotoa. Jos häirintä on ennen ollut puhelin soitot, niin perusmuotoisen kiellon voi-

massa olo muuttaisi häirinnän työpaikan lähellä oleskeluksi, sille se ei olisi kiellettyä. Kaikissa tapauksissa lisänäyttö laajennetunkiellon määräämiseksi ei ole tarpeen. Esimerkiksi tapaukset, joissa häirintä on jo alun perin ollut sellaista, että perusmuotoinen lähestymiskielto ei sitä estä, voidaan laajennettu lähestymiskielto myöntää ilman sen kummempaa lisänäyttöä. (Lappalainen, Frände, Koulu, Niemi-Kiesiläinen, Rautio, Sihto & Virolainen 2003, 1074.)

Laajennutulla lähestymiskielolla suurennetaan aluetta, jolla kieltoon määrätyn oleskelu on kielletty. Yleensä laajennettu lähestymiskielto on tarpeellinen, koska kieltoon määrätty henkilö oleskelee jatkuvasti suojattavan henkilön elinpiirissä ottamatta kuitenkaan yhteyttä suojattavaan, eli häiritsee, mutta ei riko perusmuotoista lähestymiskieltoa. Laajennetulla lähestymiskielolla voidaan rajoittaa kieltoon määrätyn henkilön liikkumista tietyllä tai tietyillä alueilla. Tällaisia alueita voivat olla suojattavan asunnon tai loma-asunnon piha-alue, työpaikka ja sen ympäristö, oppilaitos, jossa suojattava opiskelee, sekä hänen lapsensa hoitopaikka tai koulu ja lisäksi lapsen koulureitti on mahdollista suojata. Kiellolla suojattavat alueet on rajattava erittäin tarkasti, että kiellettyjä alueita ovat vain ne mitkä ovat tarpeellista suojattavan henkilön turvaamisen kannalta. On tärkeää, ettei kiellolla rajoiteta kieltoon määrätyn liikkumisvapautta enempää kuin on ehdottoman tarpeellista. Vain erittäin poikkeuksellisissa tapauksissa voidaan kieltää liikkuminen esimerkiksi tietyssä kaupunginosassa. (Hytönen 2008, 46.)

Laajennetun lähestymiskielon määräyksissä tulee noudattaa suhteellisuusperiaatetta. Koska kiellolla rajoitetaan siihen määrätyn liikkumis- ja toimintavapautta on sen laajuuden määrittämisessä oltava erityisen tarkka. Kiellolla tulee suojata hakijaa riittävästi, mutta kuitenkin vain sen verran kuin on todella tarpeen. Kiellolla ei voida ainakaan määrätä, että kieltoon määrätty ei voisi käyttää paikkakunnan ainoita peruspalveluita, kuten kauppaa tai postia. Lisäksi kielto ei voi koskea tarpeettoman laajaa aluetta, kuten koko yksittäisen kunnan aluetta. Myös mahdolliset poikkeukset kiellon voimassaoloon tietyllä alueella tulee ilmoittaa. Jos hakija on säännöllisesti poissa kielto alueelta, ei kiellon tarvitse olla voimassa näinä aikoina. (Lappalainen ym. 2003, 1076.)

Itä-Suomen hovioikeus 20.9.2012 R 12/686

A on pyytänyt, että B määrätään laajennettuun lähestymiskieltoon vuoden ajaksi siten, että B ei saa tavata A:ta eikä ottaa yhteyttä tai sitä yrittää. Lisäksi B:n on kiellettyä oleskella hakijan työpaikan läheisyydessä. A:n mukaan B on toistuvasti uhannut tappaa tämän vankilaystäviensä avustuksella. B on uhannut myös A:n lasta C:tä. Tappouhkaus on esitetty kasvotusten A:lle ja tämän lapselle C:lle, lisäksi B soittelee jatkuvasti ja lähettelee epäasiallisia tekstiviestejä välillä. B on käynyt toistuvasti A:n työpaikalla kyttäämässä, uhkailemassa ja taputtelemassa olalle.

Vastauksessaan B on vastustanut hakemusta, koska sille ei ole lain mukaisia edellytyksiä. B on kiistänyt uhkailleensa A:ta tai tämän lasta C:tä. A ja B ovat olleet naimisissa ja hakeneet aiemmin avioeroa. B:n mukaan avioerohakemuksen jättämisen jälkeen hän on ollut ulkomailla, eikä näin ollen ole voinut olla uhkailemassa hakijaa.

Todisteluna A on esittänyt tekstiviestit puhelimestaan, sekä äänitallenteen puhelimestaan, viestit ja soitot A on kokenut häiritseviksi ja uhkaaviksi. Lisäksi häntä on kuultu todistelu tarkoituksessa. A on kertonut, että B on huoritellut häntä ja uhannut tappamisella ja paloittelulla. Uhkaukset olivat tapahtuneen hänen lapsensa C:n kuullen. Tilanteessa lapsi C oli itkenyt hysteerisesti. Tämän takia A on ollut sukulaisten luona evakossa.

Tapauksessa on kuultu todistajina myös A:n äitiä ja tämän puolisoa. He ovat todistuksessaan kertoneet, että A on ollut heidän luona asumassa kolme viikkoa ja tänä aikana hän on saanut runsaasti tekstiviestejä ja puheluita. A on kertonut heille, että ne ovat olleet B:ltä

Käräjäoikeus määräsi tapauksessa laajennetun lähestymiskiellon. Käräjäoikeuden mukaan A:n esittämillä ja muualta saadun selvityksen perusteella on aihetta olettaa, että ilman lähestymiskieltoa B tulisi tekemään rikoksen A:n henkeen tai terveyteen kohdistuen tai muuten häiritsemään tätä vakavasti. Selvityksen

perusteella perusmuotoinen lähestymiskielto ei ole riittävä keino uhan torjumiseksi.

Kiellon sisältönä on, että B ei saa tavata A:ta tai ottaa tähän yhteyttä tai sitä yrittää. A:n seuraaminen tai tarkkailu on kielletty. Lisäksi B ei saa oleskella A:n työpaikan läheisyydessä.

B valitti tuomiosta hovioikeuteen. B vaati, että lähestymiskieltohakemus hylätään, koska sen määrittämiselle ei ole ollut edellytyksiä. Hovioikeus ilmoittaa ratkaisussaan, että käräjäoikeuden ratkaisun oikeellisuus on tutkittu ja asiassa ei ole ilmennyt aihetta muuttaa käräjäoikeuden ratkaisua.

Tapaus R 12/686 osoittaa, että laajennetun lähestymiskiellon myöntämisen edellytykseksi riittää perusmuotoiseen kieltoon verrattuna se, että suojattava henkilö on kertonut kieltoon määrättävän henkilön häiritsevän häntä työpaikallaan. Tämä osittain johtuu siitä, että laajennetun lähestymiskiellon myöntämistä voidaan harkita, vasta kun on perusteet tavallisen lähestymiskiellon myöntämiselle. Sen perusteella laajennetun kiellon myöntämisen perusteet tuntuvat olevan melkein samat kuin tavallisenkin. Tässä tapauksessa erona on ollut, että häirintää on tapahtunut muun lisäksi myös työpaikalla, joka ei kuulu tavallisen lähestymiskiellon suojanpiiriin. Työpaikalla tapahtuneesta häirinnästä ei ole esitetty muuta todistelua, kuin A:n kertomus. Tapauksessa A:n työpaikka ei ole ollut sellainen, joka olisi uhannut B:n peruspalveluiden saatavuuden, joten kielto on voitu asettaa koskemaan myös työpaikkaa.

Itä-Suomen hovioikeus 18.9.2012 R 12/692

A on pyytänyt, että B määrätään laajennettuun lähestymiskieltoon vuoden ajaksi. Kiellon sisällöksi tulisi määrätä, että B ei saa tavata A:ta eikä muutoin ottaa häneen yhteyttä tai sitä yrittää. Lisäksi kiellettyä olisi B:n oleskella A:n vakituisen asunnon ja A:n työpaikan läheisyydessä. A:n mukaan B on toistuvasti A:n kielloista huolimatta häirinnyt häntä puhelimella soittamalla ja lähettämällä tekstiviestejä sekä uhkaillut tulla A:n kotiin. A:n ja B:n avioliiton aikana B on useita kertoja pahoinpidellyt A:n. A on uskaltanut tehdä rikosilmoituksen vain yhdestä

pahoinpitelystä. Tapauksesta B on saanut sakkorangaistuksen. B on ollut myös vankilassa väkivaltarikosten takia. A:n kertomuksen lisäksi hän esitti todisteina tekstiviestin, jonka B on lähettänyt hänen puhelimeensa.

Käräjäoikeus määrää laajennetun lähestymiskiellon. Esitetystä tekstiviestistä ja A:n kertomuksesta ilmenee, että B on häirinnyt A:ta ja lisäksi uhannut tappamisella. A:n kertomuksesta ilmenee myös, että B on pahoinpidellyt A:ta. Tämän näytön perusteella käräjäoikeus on katsonut, että A tulisi todennäköisesti syyllistymään A:n henkeen, terveyteen, vapauteen tai kotirauhaan kohdistuvaan rikokseen tai muulla tavoin vakavasti häiritsemään häntä. Perusmuotoinen lähestymiskielto ei olisi käräjäoikeuden mielestä riittävä keino uhan torjumiseksi.

B ei saa tavata A:ta eikä muuten häneen ottaa yhteyttä tai sitä yrittää. Lisäksi on kiellettyä A:n seuraaminen tai tarkkailu. B ei saa oleskella A:n asunnon ja työpaikan läheisyydessä.

B valitti tuomiostaan hovioikeuteen. B vaati, että lähestymiskielto vaatimus hylättäisiin, koska hän oli ainoastaan kerran syyllistynyt lievään pahoinpitelyyn A:ta kohtaan. Yhteydenotoillaan hän oli vain yrittänyt saada A:n selvittämään asioita kanssaan.

Hovioikeus ratkaisi asian, niin että käräjäoikeuden ratkaisun oikeellisuuden tutkittuaan, ei asiassa ollut ilmennyt aihetta sen muuttamiseen. Käräjäoikeuden antama ratkaisu jäi voimaan.

Tapauksessa R 12/692 määrättiin laajennettu lähestymiskielto niin, että B:n on kiellettyä oleskella A:n asunnon ja työpaikan läheisyydessä. Myös työpaikan läheisyydessä oleskelu määrättiin kielletyksi vaikka uhkailua ja häirintää ei siellä ole ennen tapahtunut. Tapauksessa uhkailun laatu on ollut vakavaa ja B:llä on tuomio A:n pahoinpitelystä, joten näyttöä oli entisestä väkivallan teosta. Tapauksessa uhka on ollut A:n henkeen kohdistuvaa ja näin ollen laajennetun lähestymiskiellon määrääminen on ollut perusteltua uhan vakavuuteen nähden. Lisäksi entisten väkivallan tekojen takia rikoksen toteutumisen todennäköisyyttä voidaan pitää suurempana.

3.4 Perheen sisäinen lähestymiskielto

Lain lähestymiskiellon muuttamiseksi esitöissä todetaan perheväkivallan olevan vakava ongelma Suomessa, johon yhteiskunnan tulee puuttua. Lainsäädännön keinot perheväkivaltaan puuttumiseen ja sen ennaltaehkäisyyn ovat liian rajalliset ja siviilioikeudelliset keinot liian hitaita akuutissa tilanteessa oleville. Poliisilain nojalla voidaan väkivaltaisesti käyttäytyvä henkilö poistaa kodistaan, mutta viimeistään vuorokauden kuluttua kiinni otosta henkilö voi palata kotiin. Nykyisen lainsäädännön mukaan samassa osoitteessa asuvat eivät voi hakea lähestymiskielloa toisiaan vastaan. Tällöin siis perheväkivallan uhrin tulee muuttaa kotoaan pois hakeakseen lähestymiskielloa. Uhri joutuu hakeutumaan sukulaisten tai ystävien luo asumaan tai hakemaan paikkaa turvakodista, kun tekijä jää asumaan yhteiseen kotiin. Tätä voidaan pitää epäoikeudenmukaisena, ja lakimuutokselle on uhrin mahdollisuuksien parantamisen kannalta tarvetta. (HE 144/2003, 13.) Lakia lähestymiskiellosta on muutettu vuonna 2004 ja siihen on sisällytetty määräykset perheen sisäisestä lähestymiskiellosta.

Perheen sisäinen lähestymiskielto tulee kyseeseen, kun lähestymiskiellon hakija ja henkilö, jota vastaan kieltoa haetaan asuvat vakituisesti samassa asunnossa. Tällöin lähestymiskielto voidaan määrätä henkeen, terveyteen tai vapautteen kohdistuvan rikoksen tai tällaisen rikoksen uhan torjumiseksi. Poikkeuksena tavalliseen lähestymiskielloon on, että perusteena ei voi olla rauhaan kohdistuvan rikoksen uhka. (1.2 §.)

Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan lain mukaan määrätä, jos vastaajan uhkauksista, aiemmista rikoksista tai muusta käyttäytymisestä on pääteltävissä, että hän todennäköisesti tulisi tekemään suojattavan henkilön henkeen, terveyteen tai vapautteen kohdistuvan rikoksen. Kiellon määrittäminen ei saa muodostua kohtuuttomaksi vastaajaa kohtaa. Tätä arvioitaessa tulee huomioon ottaa rikoksen vakavuus, samassa asuvien henkilöiden olosuhteet ja muut asiassa ilmenevät seikat. (2.2 §.) Huomioon otettavaa on myös kieltoon määrättävän olosuhteet, kuten hänen mahdollisuutensa järjestää asumisensa kiellon voimaan tulon jälkeen. Perheen sisäiseen lähestymiskielloon määrätty henkilö jou-

tuu poistumaan kotoaan, tämä kiellon seuraus on merkittävää puuttumista ihmisen perusoikeuksiin. Tämän takia on perusteltua, ettei perheen sisäistä lähestymiskieltoa määrätä vähäisin perustein. (Niemi 2010, 1260.)

Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan lähestymiskieltoain mukaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Kielto astuu voimaan kärjääoikeuden ratkaisusta ja sitä tulee noudattaa muutoksenhausta huolimatta, ellei asiaa käsittelevä ylempi tuomioistuin toisin määrää. Perheen sisäinen lähestymiskielto voidaan uudistaa ja määrätä silloinkin enintään kolmeksi kuukaudeksi. Uudistamista voidaan pyytää ennen edellisen kiellon loppumista. (7 §.)

Sisällöllisesti perheen sisäinen lähestymiskielto sisältää lähestymiskieltoaisa säädetyt samat määräyksen, kuin tavallinen lähestymiskielto. Niiden lisäksi kieltoon määrätty henkilö veloitetaan poistumaan asunnosta, jossa hän ja suojattava henkilö asuvat vakituisesti, eikä hän saa palata asuntoon (3.2 §). Kieltoon määrätyn tulee kuitenkin saada kotoa henkilökohtaiset tavaransa (Kaitue ym. 2007, 96). Perheen sisäisen lähestymiskiellon ratkaisussa on määrättävä miten kieltoon määrätty henkilö saa kodista tarpeelliset henkilökohtaiset tavaransa (8.3 §). Jos kyseessä on väliaikaiseen lähestymiskieltoon määrätty henkilö, ja hän on määrättäessä poliisin tiloissa, käy hän tavarat usein poliisipartion tai tutkijan kanssa hakemassa. On myös mahdollista, että suojattava henkilö toimittaa ne poliisin luokse. (Leppälä & Rantala 2008, 299.)

Lähestymiskielto on auttanut monia lähisuhdeväkivallan uhreja, joita varten on säädetty perheen sisäisestä lähestymiskiellosta. Kiellolla on ollut tarkoitus suojella erityisesti väkivallasta kärsiviä naisia. Lähestymiskiellon tarkoituksena ei kuitenkaan ole rikosprosessin korvaaminen, joka tarjoaa hyviä keinoja väkivaltarikoksiin puuttumiseen. Lähestymiskiellon tulee sen sijaan täydentää rikosprosessin antamaa suojaa. Perheen sisäisen lähestymiskiellon vaarana on, että se on ainoa käynnistyvä prosessi lähisuhdeväkivallan johdosta. Vaarana piilee, että, kun uhrin suojaksi myönnetään väliaikainen lähestymiskielto, prosessia ei jatketa ja keino, jonka piti suojella uhria lopulta vain heikentää hänen asemaansa. (Niemi 2010, 1260.)

Perheen sisäisestä lähestymiskiellosta on tehty arviointitutkimus 2008, *Kaltevala pinnalla*. Tutkimuskohteena ovat olleet perheen sisäisen lähestymiskiellon toimivuus ja sen edellytykset. (Rantala, Smolej, Leppälä & Jokinen 2008, 338.) Tutkimuksen aineistona on toiminut käräjäoikeuksien ratkaisut Suomessa vuosina 2005 ja 2006 määrätystä perheen sisäisestä lähestymiskielloista sekä rekisteritiedot kieltojen osapuolista poliisiasiajn tietojärjestelmästä. Aineistona on käytetty lakia ja sen esitöitä. Lisäksi on suoritettu henkilöhaastatteluja. (Rantala ym. 2008, 340.)

Arviointitutkimuksen keskeisin tulos on ollut se, että perheen sisäiseen lähestymiskielloon liittyy paljon merkittäviä kiellon toimivuutta hankaloittavia ongelmia. Tutkijoiden mukaan ei voida sanoa, että kiello toimisi hyvin. Oleellisimpiin tuloksiin kuului lainsäädäntöprosessin ongelmat. Prosessi sisältää epämääräisyyttä, ristiriitaisuutta, tietopohjan valikoituneisuutta ja puutteellista vaikutusten arviointia. Kieltoon määrätty henkilöt ovat usein alkoholin ongelmakäyttäjiä ja mielen-terveysongelmaisia, lisäksi heillä oli usein pitkä rikoshistoria. Nämä seikat ennakoivat vakavaa ja vaikeasti haltuun otettavaa väkivaltaa. Tutkimuksen tuloksena ilmentyi, että keskeisenä kiellon toimivuuden edellytyksenä on tukipalvelujen tarjoaminen kiellon osapuolille ja siihen mahdollisesti liittyville lapsille. (Rantala ym. 2008, 363–364.)

Arviointitutkimuksen tuloksissa todettiin, että kiellon toimeenpanokäytännössä on runsaasti ongelmia. Ongelmat vaikuttavat viranomaisten mahdollisuuksiin seurata toimeenpanoa sekä palvelun laatuun. Perheen sisäisten lähestymiskiellojen ratkaisuisissa ja kirjauksissa on merkittäviä puutteita ja virheitä. Usein on jätetty osapuolten keskinäisen sopimisen varaan lasten tapaamisen järjestäminen sekä kieltoon määrätyn tavaroiden nouto kodista. Tämä on ollut riski suojatun turvallisuudelle sekä kiellon toimivuudelle. Tutkimuksessa saatiin myös selville, että lähestymiskiellon rikkomisiin liittyy paljon epäselvyyttä. Tällaisia epäselvyyksiä ovat muun muassa sallitun yhteydenoton perusteet: asiallisuus ja ilmeinen tarpeellisuus, jotka ovat molemmat tulkinnanvaraisia perusteita. Toisinaan myös suojatut itse myötävaikuttavat kiellon rikkomiseen. Lisäksi kieltoon määrätty saa rikkoa kielloa ilman seurauksia, jos ei ole saanut kielloa tiedoksi todisteellista tiedoksiantotapaa noudatettaen. Tutkimuksessa todettiin, että po-

liisin mahdollisuudet käytännössä valvoa kieltoa ovat huonot. (Rantala ym. 2008, 363–364.)

Tutkimuksen mukaan perheen sisäisen lähestymiskiellon laki ei perustu kovinkaan realistisiin lähtökohtiin. Monilta osin on käynyt niin, että lain toimeenpanoa varten säädetyt yksityiskohdat ja viranomaisohjeistus on epätarkoituksenmukaista. Perheen sisäinen lähestymiskielto on lähellä rikosoikeudellista sääntelyä. Nykyistä lakia yksityiskohtaisempi sääntely olisi ollut tarpeen, ottaen huomioon, että kiellolla rajoitetaan perusoikeuksia ja joissain tapauksissa jopa heikennetään inhimillisen elämän edellytyksiä. Tutkimuksen mukaan yksityiskohtaisempi sääntely olisi lisännyt yhtenäisyyttä, ennakoitavuutta ja estänyt monien niin sanottujen turhien haittojen koitumisen kiellon osapuolille. (Rantala ym. 2008, 367.)

Yllättävää ei ollut, että kieltoon määrätyt olivat useimmiten alkoholin väärinkäyttäjiä ja mielenterveysongelmaisia. Sen sijaan aiemman rikollisuuden ja häiriökäyttäytymisen korkea aste yllätti. Näillä seikoilla on suuri merkitys siihen, kuinka kielto käytännössä toimii. Tukipalvelujen tarjonta ja saatavuus ovatkin kiellon toimivuuden merkittävä edellytys. Laissa ei kuitenkaan ole mitään lisäsääntelyä niiden tarjoamiseksi. Koska osapuolten elämän tilanne on niin vaikea, ei voida olettaa, että pelkän kiellon vaikutuksesta ilman mitään tukitoimia kyettäisiin mielekkäisiin ratkaisuihin, kuten, että päästäisiin pois väkivaltaisesta suhteesta. (Rantala ym. 2008, 367–368.)

Tutkimuksessa nousi esille eräänlaisia erityisryhmiä, joihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota tulevaisuudessa. Yksi ryhmä ovat ne, joissa väliaikaisella kiellolla suojattu ei jatka prosessia saadakseen käräjäoikeudessa varsinaisen kiellon. Huolestuttavaksi tämän tekee se, että aineisto viittaa vahvasti siihen, että osaa heistä on uhattu tai painostettu tähän päätökseen. Toinen ryhmä ovat ulkomalaiset, joita on erityisesti edellä mainitussa joukossa. Muita erityisryhmiä ovat iäkkäät ihmiset, jotka tarvitsevat suojaa parisuhteessaan tai aikuista lastaan kohtaan. (Rantala ym. 2008, 368.)

Perheen sisäistä lähestymiskieltoa on pidetty kovempänä rangaistuksena kuin siihen liittyvän tapahtuman seuraamusta, kuten pahoinpitelystä seurannut sakko rangaistus. Monille kieltoon määrätyle on kiellosta seurannut paljon haitallisia vaikutuksia. Erityisesti velvoite poistua kotoa ja asuinpaikan löytäminen kiellon ajaksi on osoittautunut ongelmia aiheuttavaksi. Lakiin lähestymiskiellosta ei sisälly viranomaisille velvollisuutta osoittaa kieltoon määrätyle asianmukaista paikkaa missä asua. Perheen sisäisen lähestymiskiellon vaikutukset suhteutettuna kiellon taustalla olevaan tekoon näyttäisivät olevan ristiriidassa rikosoikeudellisen suhteellisuus- ja yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa. Kun verrataan perheen sisäistä lähestymiskieltoa ja ehdottoman vankeusrangaistuksen keskeisiä periaatteita, jotka koskevat tuomitun olojen vähimmäisvaatimuksia ja vapauden menetyksen haittojen ehkäisyä, epäsuhta ilmenee. Kyse on perheen sisäisen lähestymiskiellon kohtuullisuudesta suhteessa tekoon, josta sen määrääminen johtuu. Ristiriitaisuutta voitaisiin vähentää viranomaisten velvollisuudella tarjota kieltoon määrätyle tilapäisasunto ja tarvittavia tukipalveluita, kuten päihdehoitoa. Näin myös vähennettäisiin kiellosta aiheutuvia haittoja, sekä vaikutusta voisi olla myös kiellon rikkomisen sekä suojatun aloittaman yhteydenpidon vähentymiseen. (Rantala ym. 2008, 369–370.)

Tutkimuksessa esitetään kehittämissuhteita keskeisimpiin perheen sisäisen lähestymiskiellon ongelmakohtiin. Kehityssuhteita ovat muun muassa viranomaisten tiedonhallinnan systematisointi, ohjeistuksen selkiyttäminen ja yhteistyömuodoista sopiminen. Kiellon hakijalle tarjottava tarpeen mukaan henkistä, oikeudellista ja sosiaalista tukea, sekä varmistaa palvelujen turvallisuus. Lasten tapaamisiin valvottujen paikkojen järjestäminen sekä muiden lasten tarvitsemien palveluiden ja tuen kartoittaminen. Kieltoon määrättävälle olisi tarjottava asumispalveluja, sekä muuta sosiaalista tukea tarpeen mukaan. Lisäksi tulisi tarjota ohjausta päihde- ja mielenterveyspalveluihin hakeutuiselle. Lakia tulisi tarkentaa koskien lasten suojaamista, lasten tapaamista, kokonaisharkintaa ja kieltoon määrätyn tavaroiden noutoa kotoa ja poliisin osuutta siihen. Lähestymiskiellon rikkomisen tunnusmerkistöä tulisi täsmentää sallitun yhteydenoton osalta. Olisi myös tarpeellista ratkaista kiellon tiedoksiintoon liittyviä ongelmia. (Rantala ym. 2008, 375.)

Valitettavasti tutkimuksessa ei ole voitu vastata vähentääkö ja ehkäiseekö perheen sisäinen lähestymiskiello lähisuhdeväkivaltaa. Tutkijat perustelevat tätä muun muassa ilmiön luonteen, sekä siihen liittyvien käytännön ja eettisten ongelmien perusteella. Lisäksi vastaavaa tietoa ei ole saatavissa tarkastelluista ulkomaisista tutkimuksista. (Rantala ym. 2008, 339)

4 Lähestymiskiellon rikkominen

Lähestymiskiellon rikkomisesta on säädetty rikoslaissa (39/1889). Lähestymiskiellon tai väliaikaisen lähestymiskiellon ratkaisussa yksilöityä kieltoa rikottaessa, tulee kieltoon määrätty tuomita lähestymiskiellon rikkomisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi (9a §).

Lähestymiskiellon rikkominen on virallisen syytteen alainen rikos. Rikoksen asianomistajana on kiellolla suojattava henkilö, mutta lähestymiskiellon rikkominen kohdistuu rikoksena myös oikeudenhoitoon. (Lappalainen ym. 2003, 1077.) Lähestymiskiellon noudattamisen kriminalisointi mahdollistaa pakkokeinolain mukaiset kiinniotto- ja pidättämisvaltuuksien käytön. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lähestymiskielloa rikkova henkilö voidaan pakkokeinolain nojalla pidättää ja vangita todennäköisin syin rikoksesta epäiltynä. Vangitseminen voi olla tarpeellista kiellon uusien rikkomisten tai muiden rikosten ennaltaehkäisyksi. (Lappi-Seppälä 2000, 446.) Lisäksi lähestymiskiellon rikkomisesta voidaan tuomita maksamaan vahingonkorvausta asianomistajalle. Korvausta voidaan tuomita henkisestä kärsimyksestä. Vahingonkorvauksen tuomitsemisesta on säädetty vahingonkorvauslaissa (412/1974). (Lappalainen ym. 2003, 1078.)

Seuraavaksi esittelen kolme oikeustapausta lähestymiskiellon rikkomisesta. Tapauksista kahdessa on tullut tuomio lähestymiskiellon rikkomisesta ja yhdessä syytteet on hylätty hovioikeuskäsittelyssä. Tapauksissa kerrotaan tapahtumien kulku, sekä tuomioistuimen päätös perusteluineen ja rangaistuksen mittauksen perustelut. Lisäksi olen itse arvioinut tapauksia. Tapaukset ovat kirjoitettu

niin, että A edustaa aina kielolla suojattavaa henkilö, ja B vastaajaa, eli kieltoa rikkonutta henkilöä.

Itä-Suomen hovioikeus 26.1.2012 R 11/905

B on määrätty perusmuotoiseen lähestymiskieltoon A:ta kohtaan. Kiellon mukaan B ei saa ottaa yhteyttä A:han tai sitä yrittää muuta kuin heidän yhteiseen lapseen liittyvissä asiallisissa asioissa. B on kiellon voimaantulopäivän iltana aloittanut tekstiviestien lähettämisen A:lle ja jatkanut sitä useiden kuukausien ajan. Lisäksi B on tullut A:n nimenomaisten kieltojen vastaisesti tämän asunnolle. Myös A:n poika ja äiti ovat yrittäneet estää B:n tuloa asunnolle, siinä epäonnistuen. B on jouduttu poistamaan asunnolta.

B on kiistänyt kiellonrikkomissyytteet. Hänen mukaansa hän on mennyt asunnolle, koska on ollut huolissaan hänen ja A:n yhteisen lapsen turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. B myös syyttää A:ta kiristyksestä. A kiristää B:ltä rahaa ja ellei hän maksa B tekee poliisille ilmoituksen lähestymiskiellon rikkomisesta.

Käräjäoikeus perustelee ratkaisunsa niin, että B tunnustaa lähettäneensä A:lle tekstiviestejä. Lähetetyt tekstiviestit poliisi on kirjannut kuulusteluissa ylös A:n puhelimesta. Viestejä on ollut lukuisia ja suurin osa on ollut kiellon vastaisia. B on myös myöntänyt menneensä A:n asunnolle hänen kielloistaan huolimatta. Käräjäoikeuden mielestä mitään epäilystä ei jää siitä, ettei B olisi rikkonut lähestymiskieltoa. Rangaistusta mitattaessa käräjäoikeus on ottanut huomioon, että B on ollut määrättyä lähestymiskieltoon A:ta kohtaa aiemminkin. B on myös näissä tapauksissa rikkonut kieltoa. Tämä osoittaa, että B:n saamat rangaistukset eivät ole auttaneet. Lisäksi tällä kertaa kiellon rikkominen on alkanut jo samana päivän kuin se on annettu. Näistä syistä käräjäoikeus katsoo, ettei sakko-rangaistus ole riittävä seuraus rikoksesta. Tuomitaan lähestymiskiellon rikkomisesta vankeusrangaistus. Lisäksi velvoitetaan B suorittamaan A:lle korvauksia kärsimyksestä.

B valitti tuomiostaan hovioikeuteen. Hovioikeus ei myöntänyt asiassa jatkokäsittelylupaa. Käräjäoikeuden tuomio jäi voimaan.

Tapauksessa R 11/905 ei jää epäilystä, etteikö lähestymiskielloa olisi rikottu. B on myöntänyt lähettäneensä viestit kiellon vastaisesti A:lle sekä menneensä tämän asuntoon kiellosta huolimatta. Jos B oli aidosti huolissaan lapsestaan, hänellä olisi ollut muitakin mahdollisuuksia toimia kuin mennä itse lähestymiskiellosta huolimatta asunnolle. Tämä voi osoittaa sitä, että huoli lapsesta on ollut vain osa syy tai sitä on käytetty vain tekosyynä mennä asunnolle kiellosta huolimatta. Rangaistuksen mittaamisperusteena on käytetty B:n aikaisempia lähestymiskiellon rikkomistuomioita ja sitä, että tässä tapauksessa kielloa on rikottu jo sen antamispäivänä. Nämä seikat osoittavat piittaamattomuutta lain määräyksiä kohtaan. Vankeus tuomio on oikeudenmukainen nämä seikat huomioon ottaen.

Itä-Suomen hovioikeus 17.11.2011 R 11/518

B, joka on määrätty perusmuotoiseen lähestymiskielloon A:ta kohtaan, on rikkonut kielloa soittamalla A:lle asiattoman puhelun, sekä lähettämällä tälle viisi asiattonta tekstiviestiä. B kiistää soittaneensa A:lle, mutta myöntää lähettäneensä tekstiviestit.

Käräjäoikeus on perusteluissaan katsonut tulleen näytetyksi B:n myöntämisen perusteella, että hän on lähettänyt mainitut tekstiviestit. A:n kertomus puhelusta on käräjäoikeuden mielestä uskottava, ja sillä perusteella puhelu on tullut toteen näytetyksi. Tällä perusteella käräjäoikeus katsoo syytteen lähestymiskiellon rikkomisesta tulleen selvitettyksi. Rangaistusta arvioitaessa käräjäoikeus on ottanut huomioon B:n aiemman rikollisuuden. B on tuomittu kahteen ehdolliseen sekä yhteen ehdottomaan vankeusrangaistukseen, muun muassa A:han kohdistuneesta lähestymiskiellon rikkomisesta. Lähestymiskiellon rikkomisesta käytetään seuraamuksena vankeusrangaistusta yleensä silloin, kun aiemmillä rangaistuksilla ei ole ollut tehoa. B:n taustan ja nyt käsittelyssä olevan rikollisuuden samankaltaisuuden huomioon ottaen B osoittaa toiminnallaan ilmeistä piittaamattomuutta lain kieltoihin ja käskyihin. Käräjäoikeus katsoo, että oikeudenmukainen rangaistus tästä rikoksesta on ehdoton vankeusrangaistus. B tuomittiin ehdottomaan vankeusrangaistukseen lähestymiskiellon rikkomisesta, ja lisäksi veloitettiin suorittamaan A:lle korvausta henkisestä kärsimyksestä.

B valitti tuomiostaan hovioikeuteen. Hovioikeus ei myöntänyt asiassa jatkokäsittelylupaa. Käräjäoikeuden tuomio jäi voimaan.

Tapauksessa R 11/518 Lähestymiskiellon rikkominen on tullut näytetyksi toteen tekstiviestien osalta B:n myöntämisen perusteella. Puhelun B on kieltänyt soitaneensa, mutta käräjäoikeus on katsonut A:n kertomuksen puhelusta olleen uskottava ja näin sekin on tullut toteen näytetyksi. Rangaistusta arvioitaessa on otettu huomioon B:n rikostausta ja B:llä on useita tuomioita, joista yksi oli A:ta kohtaan määrätyn lähestymiskiellon rikkomisesta. Oikeuden mukaiseksi rangaistukseksi käräjäoikeus on katsonut ehdottoman vankeusrangaistuksen. Vaikka kieltoa on rikottu vain muutamalla tekstiviestin lähettämällä ja yhdellä puhelulla on oikeudenmukainen rangaistus B:n rikostausta huomioon ottaen ehdoton vankeusrangaistus.

Itä-Suomen hovioikeus 14.6.2012 R 12/190

B on määrätty perusmuotoiseen lähestymiskieltoon A:ta kohtaan. B on rikkonut kieltoa lähettämällä A:lle lukuisia tekstiviestejä ja soittamalla useita puheluita, vaikka lähestymiskielto kieltää yhteydenotot ilman asiallista perustetta, mitä B:llä ei ole ollut. B kiisti syytteen ja vaati sen hylättäväksi. Hänen mukaansa, hän ei ole tiennyt kiellon voimassa olosta tai sen sisältöä. Kielto on annettu todisteellisesti B:lle tiedoksi 22.9. ja väitetyt tekstiviestien lähettely ja soittelu on tapahtunut kiellon antamispäivänä 13.9.

Käräjäoikeus kertoo perusteluissaan, että A on kertonut, ettei B ole ollut paikalla lähestymiskieltoistunnossa. A on kuitenkin heti istunnon jälkeen ilmoittanut B:lle, että kielto on voimassa ja B saa ottaa häneen yhteyttä vain asiallisissa asioissa. A oli ilmoittanut asian lähettämällä B:lle tekstiviestin. Käräjäoikeuden mielestä asiassa on kyse siitä, onko B:lla ollut tekoaikana sellainen tieto lähestymiskiellon voimassa olosta, että hänen voidaan katsoa tehneen teot tahallaan vastoin kieltoa. Käräjäoikeus pitää A:n keromusta ilmoituksesta B:lle uskottavana. Siitä syystä B on ollut tietoinen rikkovansa häntä vastaan määrättyä lähestymiskieltoa lähettämällä tekstiviestejä ja soittelemalla A:lle. Näillä perusteilla B on syyll-

listynyt lähestymiskiellon rikkomiseen. B tuomittiin sakkorangaistukseen ja lisäksi velvoitettiin suorittamaan A:lle korvaus kärsimyksestä.

B valitti tuomiostaan hovioikeuteen. B vaati, että lähestymiskiellon rikkomissyyte hylätään tai, että rangaistusta ainakin alennetaan.

Hovioikeus kertoi perusteluissaan, että asiassa on riidatonta, että B:lle annettiin lähestymiskielto tuomio tiedoksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaista tiedoksiantotapaa noudattaen vasta 22.9. Nyt syytteessä on vaadittu B:lle rangaistusta lähestymiskiellon rikkomisesta, joka on tapahtunut ennen 22.9. Lähestymiskiellon sisältö tulee tuntea, jotta voidaan syyttää sen rikkomisesta. Tapauksessa ei ole selvitetty, että B olisi ollut tietoinen kiellon sisällöstä pelkästään A:n lähettämän tekstiviestin perusteella. Näin ollen ei voida katsoa, että B on toiminut tahallaan kiellon vastaisesti. Näillä perusteilla syyte lähestymiskiellon rikkomisesta on hylättävä. Myös velvoitus kärsimys korvauksen suorittamisesta A:lle on hylättävä. Hovioikeus hylkäsi syytteen ja korvausvelvollisuuden tuomiollaan.

Tapauksessa R 12/190 kärjäoikeus on katsonut B:n syyllistyneen lähestymiskiellon rikkomiseen. Toteen on näytetty B:n lähettäneen tekstiviestit ja soittaneen puhelut A:lle. Kärjäoikeuden mielestä A:n ilmoitus tekstiviestillä lähestymiskiellon sisällöstä ja voimassa olosta on ollut sellainen, että B on ollut tietoinen kiellon sisällöstä ja tienneen sitä teoillaan rikkovansa. Kärjäoikeuden päätös on erikoinen ottaen huomioon, että lähestymiskiellosta annetun lain mukaan ilmoitus tuomiosta on annettava oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaista todisteellista tiedoksiantotapaa noudattaen. Tässä teot oli tehty ennen todisteellista tiedoksiantoa. Hovioikeus katsoikin perusteluissaan, ettei B ollut tietoinen lähestymiskiellosta pelkän A:n lähettämän tekstiviestin perusteella. Näin ollen B ei voinut syyllistyä lähestymiskiellon rikkomiseen teoilla, jotka oli tehnyt ennen kiellon todisteellista tiedoksiantoa. Hovioikeus hylkäsi syytteen lähestymiskiellon rikkomisesta.

5 Pohdinta

Laki lähestymiskiellosta on säädetty antamaan suojaa tilanteissa, joissa on vaarana, että tapahtuu rikos henkilön rauhaan, vapauteen, terveyteen tai henkeen kohdistuen. Lain tavoitteena on ollut lähisuhdeväkivallan vähentäminen. Erityisesti on haluttu tarjota suojaa naisille heidän ex-puolisoita kohtaan. Tämä ei kuitenkaan ole rajoittava tekijä sille, kuka saa kieltoa hakea. Tavoitteesta huolimatta kielto ei ole tarkoitettu pelkästään naisten haettavaksi.

Kiellon tavoitteet ovat kuitenkin olleet osittain hankalasti toteutettavissa, koska lakia ei ole voitu soveltaa sellaisten henkilöiden välillä, jotka asuvat samassa taloudessa. Tällöin lain tavoite lähisuhdeväkivallan vähentämiseksi lähestymiskiellon avulla on voinut toteutua vain tilanteissa, joissa väkivallan uhri muuttaa pois yhteisestä kodista ja tämän jälkeen hakee lähestymiskielloa. Tilanne muuttui vuonna 2004, kun lähestymiskiellolakiin tuli muutos ja siihen sisällytettiin määräykset perheen sisäisestä lähestymiskiellosta.

Lain antaman suojan toimivuutta käytännössä, on tutkittu hyvin vähän. Aihetta lisätutkimuksille esiintyy ehdottomasti. Opinnäytetyössäni esittelen seurantatutkimuksen perheen sisäisestä lähestymiskiellosta, Kaltevalla pinnalla. Tutkimuksessa todetaan, että keskeisenä kiellon toimivuuden edellytyksenä on tukipalvelujen tarjoaminen kiellon osapuolille. Tarkoittaen, että hakijalle tulisi tarjota apua pois pääsyyn väkivaltaisesta suhteesta ja uuden elämän aloittamiseen, kuten uuden asuinpaikan löytämiseen. Kieltoon määrätulle tulisi tarjota apua erityisesti niihin ongelmiin, jotka todennäköisesti ovat syitä tilanteen aiheutumiseksi, kuten ongelmat päihteidenkäytön kanssa tai mielenterveysongelmat. Lisäksi kieltoon määrätty voi tarvita apua asuinpaikan löytämiseksi kiellon voimassa olon ajaksi, kun hän ei voi palata kotiinsa. Perheen sisäinen lähestymiskiello on erittäin tarpeellinen lisäys lähestymiskiellolakiin sen tavoitteiden kannalta. Perheen sisäisiin lähestymiskielloihin liittyvä erityispiirre on, että valitettavan usein kiellon hakija lopettaa hakemisprosessin kesken, esimerkiksi uhkailun seurauksena. Kielto on voitu määrätä viranomaisen toimesta väliaikaisena, mutta suojattava ei jatkakaan prosessia eikä hae oikeaa kieltoa. Erityisen tärkeänä näkisin yllä

mainitun tukipalvelujen tarjoamisen molemmille sekä suojattavalle, että kieltoon määrätylle, jotta tilanteista kiellon määräämisen jälkeen päästäisiin pois tai asiat ratkeaisivat muuten.

Lähestymiskiello soveltuu muihinkin tilanteisiin, kuin vain naisten suojaksi ex-puolisoita vastaan. Esimerkkinä tällaisesta ovat kiellot naapureiden välillä. Tällaisissa tapauksissa on usein kyse häirinnästä ja kotirauhan rikkomisesta. Lähestymiskiello onkin hyvä väline saada tällaisissa tapauksissa tilanne rauhoittumaan ja tasaantumaan. Kun tuomioistuin määrää kiellon naapureiden välille voi se olla herätys tilanteen vakavuuteen ja saada henkilöt ajattelemaan, sekä etsimään ratkaisuja tilanteen rauhoittamiseksi.

Lähestymiskiello onkin toimivampi tilanteissa, joihin sitä ei alun perin ole erityisesti suunniteltu. Kielto toimii paremmin, kun kyse on häirinnästä, kuin väkivallan ehkäisyyn tai sen lopettamiseksi. Tähän on useita syitä. Häirinnässä on usein kyse puhelimella tapahtuvasta häirinnästä, eli soittelusta ja tekstiviestien lähettelystä. Tällöin kiellon asettamisen jälkeen, häiriikkö joko tajuaa lopettaa häirinnän tai sitten hän sitä jatkaa. Jatkamisen seurauksena on kuitenkin rikos, eli lähestymiskiellon rikkominen, joka on helppo näyttää toteen sillä häirintä talentuu puhelimeen soittoina tai viesteinä. Myös kiellon määrääminen voi herättää kieltoon määrätyn todellisuuteen saada hänet lopettamaan toimintansa.

Väkivaltatilanteissa on usein kysymys vakavimmista asioista kuin naapurien riidat tai kaipuu entistä puolisoa kohtaan. Lähestymiskiello ei ole konkreettinen suoja, vaan tuomioistuimen määräys, jonka rikkominen johtaa rangaistukseen. Kuitenkaan itse kielto ei estä kieltoon määrättyä käymästä suojattavaan käsiksi. Kiellon suoja tarkoittaa sitä, että tilanteeseen voidaan puuttua ja kiellon rikkojalle on olemassa seurauksia. Suojattu voi hälyttää apua, jos kieltoon määrätty henkilö esimerkiksi tulee kiellossa määrätyn alueen sisäpuolelle, kuten suojatun pihamaalle. Tällaisessa tilanteessa, kun apua pyydetään ja lähestymiskiello on voimassa on avun, eli poliisin myöskin saavuttava paikalle. Tämä ei kuitenkaan estä kieltoon määrättyä käymästä käsiksi suojattuun henkilöön. Tämäkin osaltaan osoittaa kiellon toimivan paremmin muissa kuin väkivaltatilanteissa. Jos kiellon määräämisen syynä on ollut häirintä, joka on ilmennyt seurailuna ja tark-

kailuna on suojattavalla nyt keino saada häirikkö poistetuksi paikalta ja näin häirintä loppumaan. Tällaisessa tilanteessa suojattu voi kiellon perusteella soittaa poliisille ja heidän tulee poistaa häirikkö kiellon suojaamalta alueelta.

Lähestymiskiellon toimivuuteen vaikuttaa kiellon noudattamisen valvonnan tehokkuus. Lähestymiskieltoja valvoo suojatun itsensä lisäksi poliisi. Valvonnan tehokkuutta voidaan arvioida poliisin resurssien riittävyyden tarkastelulla. Tämän hetkinen tilanne vaikuttaisi ulkopuoliselle siltä, että resurssit eivät ole riittävät valvonnan tehokkaaseen suorittamiseen. Kuitenkaan oman tutkimukseni perusteella en voi valvonnan tehokkuutta arvioida. Opinnäytetyössäni esittelen seuranta tutkimuksen Kaltevalla pinnalla, perheen sisäisestä lähestymiskiellosta. Tässä tutkimuksessa todettiin poliisin valvonnan olevat riittämätöntä.

Lähestymiskiellon hakemismenettely on omanlaisensa prosessi. Haastehakumusta ei tarvita, vaan kieltoa hakeva voi tehdä hakemuksen kiellon määräämiseksi itse. Prosessi on yksinkertainen ja sen voi hakija toteuttaa ilman avustajaa helposti. Olemassa olevat valmiit hakemuslomakkeet mahdollistavat kiellon hakemisen ilman avustajaa. Menettely tuomioistuin käsittelyssä on myös niin helppo, että hakija selviytyy siitä yksin. Hänellä on myös mahdollisuus saada tukihenkilö paikalle, jos kieltoon määrättävän kohtaaminen istuntosalissa yksin tuntuu liian pelottavalta. Oman tutkimukseni perusteella jäin miettimään, että onko lähestymiskiellon hakemisesta saatavilla riittävästi tietoa niille, jotka sitä tarvitsevat. Hakumenettely on yksinkertainen, mutta jos siitä ei saa tietoa ei kiellon suojaaja tarvitseva sitä osaa lähteä hakemaan. Tärkeää olisi, että esimerkiksi tilanteen havaitsevat ulkopuoliset viranomaiset osaisivat ohjata kiellon suojaaja tarvitsevia henkilöitä sitä hakemaan. Nykyaikana niille, jotka hallitsevat tietokoneen käytön on tietoa saatavilla internetissä. Lähestymiskiellosta löytyy hyvin tietoa internetistä ja lomake lähestymiskiellon hakemiseen on saatavilla myös oikeuslaitoksen internet sivuilla.

Voidaanko lähestymiskiellolla ennaltaehkäistä rikoksia, niin kuin lähestymiskieltoain esitöissä on lain tavoitteeksi asetettu. Kielto tarjoaa mahdollisuudet ennaltaehkäisyyteen ainakin lievempien rikosten osalta. Kuitenkin käytännön toteutus ja resurssit kiellon valvontaan heikentävät ennaltaehkäisevyyttä. Valvonnan tehos-

tamisella sekä kieltoon yhdistettävillä tukitoimilla, kuten päihdekuntoutus ja mielenterveyspalvelut sekä muu terapia avulla voitaisiin mahdollisuuksia ennaltaehkäisyyn parantaa. Enemmän tulisi kiinnittää huomiota siihen kuinka tilanteet voitaisiin ratkaista lopullisesti, eikä vain väliaikaisesti kiellon turvin. Lähestymiskiello on yleensä kuitenkin voimassa vain vuoden. Lähestymiskiellon vaikutusta rikosten ennaltaehkäisevyyteen ei voida kuitenkaan arvioida pelkästään tällaisen tutkimuksen pohjalta vaan jatkotutkimuksiin olisi aihetta.

Luotettavuuden arviointi on yksi osa tieteellistä tutkimusta. Luotettavuuden arviointiin yleensä liitetyt kaksi keskeisintä termiä ovat reliabiliteetti ja validiteetti. Validiteetti tarkoittaa onko tutkimus tehty perusteellisesti ja onko siitä saadut tulokset ja päätelmät oikeita. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009–2012, 24–26.) Opinnäytetyöni on lainopillinen tutkimus, jonka tarkoitus on selvittää voimassa olevan oikeuden sisältö tutkimuksen aiheesta, eli tässä tapauksessa lähestymiskiellon voimassa olevan oikeuden sisältö. Opinnäytetyössäni olen perusteellisesti selvittänyt oikeuden sisällön lähestymiskiellosta. Tutkimuksen lähteenä olen käyttänyt lakeja ja niiden esitöitä, oikeuskäytäntöä, aiheesta tehtyä tutkimusta sekä oikeuskirjallisuutta. Tutkimus on luotettava, sillä se perustuu oikeuslähteisiin, joita on käytetty oikeassa järjestyksessä. Lähteet ovat luotettavia ja niitä etsiessä on noudatettu lähdekriittisyyttä. Opinnäytetyössä olen ottanut eettisyyden huomioon. Olen noudattanut rehellisyyttä, sekä yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimusta tehdessäni. Opinnäytetyössäni olen käyttänyt yleisesti hyväksytyjä tiedonhankintamenetelmiä ja viitannut lähteisiin asianmukaisesti. Käytetyt oikeustapaukset olen muokannut niin, että kaikki henkilötiedot on poistettu.

Jatkotutkimus mahdollisuuksia lähestymiskiellosta on paljon. Lähestymiskielloa on ylipäättään tutkittu melko vähän. Perheen sisäisestä lähestymiskiellosta on tehty seurantatutkimus kaltevilla pinnalla, joka sekin jättää joitain asioita selvittämättä, kuten juuri sen, vähentääkö kiello lähisuhdeväkivaltaa. Kaltevilla pinnalla tutkimuksessa esitetään kehittämissuhteita, joiden toteutumista voitaisiin selvittää. Lisäksi ihmisten tietoisuutta lähestymiskiellosta, kuten sen hakemismenettelyä voitaisiin tutkia ja onko tarvetta tietoisuuden parantamiselle ja millä keinoilla tätä voitaisiin tehdä. Väliaikaisen lähestymiskiellon myöntämistä

viranomaisen toimesta olisi myös mielenkiintoista tutkia. Myös lainmuutostarpeita voitaisiin selvittää.

Lähteet

- Erkkilä, Ojala, Räike. 2010. Juridiset asiakirjamallit. Helsinki: Edita.
- HE 41/1998 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lähestymiskiellosta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.
- HE 144/2003 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lähestymiskiellosta annetun lain muuttamisesta ja laiksi rikoslain 21 luvun 17 §:n kumoamisesta.
- Husa, Mutanen, Pohjolainen. 2008. Kirjoitetaan juridiikkaa. Helsinki: Talentum.
- Hytönen. 2008. Kiellot rangaistusten oheisseuraamuksena. Edilex. Lapin yliopisto: Pro gradu – tutkielma.
- Itä-Suomen hovioikeus 5.7.2011 R 11/143.
- Itä-Suomen hovioikeus 17.11.2011 R 11/518.
- Itä-Suomen hovioikeus 26.1.2012 R 11/905.
- Itä-Suomen hovioikeus 21.2.2012 R 12/81.
- Itä-Suomen hovioikeus 27.4.2012 R 12/22.
- Itä-Suomen hovioikeus 14.6.2012 R 12/190.
- Itä-Suomen hovioikeus 31.8.2012 R 12/670.
- Itä-Suomen hovioikeus 18.9.2012 R 12/692.
- Itä-Suomen hovioikeus 20.9.2012 R 12/686.
- Kaitue, Noponen, Släen. 2007. Yleistä muttei yksityistä oikeudelliset keinot lähisuuhdeväkivallasta selviytymiseen. Helsinki: Edita.
- Lappalainen, Frände, Koulu, Niemi-Kiesiläinen, Rautio, Sihto, Virolainen. 2003. Prosessioikeus. Juva: WSOY Lakitieto.
- Lappi-Seppälä. 2000. Rikosten seuraamukset. Helsinki: WSLT.
- Laki lähestymiskiellosta 898/1998.
- Leppälä, Rantala. 2008. Perheen sisäinen lähestymiskielto: oikeudellisia ongelmakohtia. Oikeus 3/2008. 294–321.
- Litmila. 2002. Lakiopas avioeroon. Juva: WSOY Lakitieto.
- Niemi-Kiesiläinen. 2004. Rikosprosessi ja parisuhdeväkivalta. Helsinki: WSOY.
- Niemi. 2010. Koti – vaarallisin paikka vai rauhan tyssija?. Lakimies 7-8/2010. 1249–1265.
- Oikeudenkäymiskaari 4/1732.
- Pohjois-Savon käräjäoikeus 22.8.2012 R 12/2092.
- Poliisilaki 872/2011.
- Rantala, Smolej, Leppälä, Jokinen. 2008. Kaltevalla pinnalla perheen sisäisen lähestymiskiellon arviointitutkimus. Helsinki: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimus.
- Rikoslaki 39/1889.
- Ropponen. 1999. Lähestymiskielto opas. Helsinki: Stakes.
- Saaranen-Kauppinen, Puusniekka. 2009–2012. Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampereen yliopisto.
- Tikka. 2001. Lähestymiskieltolaki ja käytännön kokemuksia sen soveltamisesta. Defensor Legis 2/2001. 251–261.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus
Torikatu 1
80100 Joensuu

Asia

Hakemus perusmuotoisen lähestymiskiellon määräämisestä

Hakija

Satu Hakala (010170)
os. Kivikatu 1, 80140 Joensuu

Henkilö, jota vastaan kiello pyydetään

Heikki Vuori
os. Sorapolku 4, 80130 Joensuu

Vaatimukset

Pyydän käräjäoikeutta määräämään, että Heikki Vuori määrätään perusmuotoiseen lähestymiskieltoon vuoden ajaksi siten, että Vuori ei saa tavata, seurata tai tarkkailla Hakalaa. Vuori ei saa myöskään ottaa Hakalaan yhteyttä tai sitä yrittää.

Perusteet

Hakalalla on perusteltu aihe olettaa, että Vuori tulee tekemään hänen terveyteensä, vapauteensa tai rauhaansa kohdistuvan rikoksen, sekä myös muulla tavoin häiritsemään häntä ilman kiellon suoja.

Perustelut

Hakala ja Vuori ovat eläneet avoliitossa, mutta ovat muuttaneet erilleen suhteen päätyttyä neljä kuukautta sitten. Vuori on erosta katkera ja on alkanut eron jälkeen häiritsemään Hakalaa, soittelemalla ja lähettelemällä epäasiallisia viestejä. Niin puhelut kuin viestitkin Hakala on kokenut häiritsevinä. Lisäksi Vuori on viimeisen kuukauden aikana ottanut tavakseen ajaa autonsa parkkiin Hakalan asunnon lähetyville ja tarkkaillut tätä autosta. Kerran Hakala on huomannut Vuoren seuraavan häntä kaupungilla. Hakala on useita kertoja pyytänyt Vuorta lopettamaan soittelun ja viestittelyn, mutta tällä ei ole ollut mitään vaikutusta. Hakala ei ole saanut selville, mihin Vuori pyrkii tarkkailulla ja seuraamisella ja hän on alkanut pelätä, että Vuori voi yrittää vahingoittaa häntä.

Poliisitutkinta

Pyydän, että käräjäoikeus harkitsee, onko asian edistämiseksi asiassa syytä pyytää viranomaista suorittamaan poliisitutkinta

Todisteet

1. Hakalan puhelimesta ylös kirjatut Vuoren lähettämät viestit ja puhelu erittely
2. Hakala todistelutarkoituksessa

Joensuussa 25.9.2012

Satu Hakala